

**ГЕНЕРАЛШТАБ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ
УПРАВА ЗА ОПЕРАТИВНЕ ПОСЛОВЕ (Ј-3)**

**СТРОЈЕВО ПРАВИЛО
ВОЈСКЕ СРБИЈЕ**

2008.

ГЕНЕРАЛШТАБ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ
УПРАВА ЗА ОПЕРАТИВНЕ ПОСЛОВЕ (Ј-3)

пов бр. 03/2782-1

27.08.2008. год.

Б Е О Г Р А Д

ВОЈНА ТАЈНА
ПОВЕРЉИВО

На основу члана 19. став 2. тачка 6. Закона о Војсци Србије („Службени гласник Републике Србије”, бр. 116/07), начелник Генералштаба Војске Србије доноси

СТРОЈЕВО ПРАВИЛО ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

1. Стројево правило Војске Србије ступа на снагу даном доношења, а примењивати га од 1. септембра 2008. године.
2. Даном ступања на снагу овог правила ставља се ван снаге Стројево правило Оружаних снага (ССНО, ГШ ЈНА, IV Управа, број 288 од 12. фебруара 1979. године).

НАЧЕЛНИК ГЕНЕРАЛШТАБА
ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

генерал-потпуковник

Здравко Понош с. р.

САДРЖАЈ

УВОД.....	5
-----------	---

Глава I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ.....	6
---------------------------	----------

Глава II

СТРОЈЕВЕ РАДЊЕ.....	11
----------------------------	-----------

1. СТАВОВИ БЕЗ ОРУЖЈА.....	11
2. СТАВОВИ С ОРУЖЈЕМ.....	12
1) Основни ставови с оружјем.....	12
2) Прелази у ставове с оружјем.....	14
3) Радње с ножем и с оружјет.....	21
4) Почасни поздрав с оружјем.....	22
5) Ставови при прегледу оружја.....	23
3. КРЕТАЊЕ.....	24
4. ОКРЕТАЊЕ.....	28

Глава III

ПОЗДРАВЉАЊЕ, ПРИЛАЖЕЊЕ СТАРЕШИНИ И СКИДАЊЕ БЕРЕА, МАСКИРНЕ КАПЕ ИЛИ ШАПКЕ.....	30
---	-----------

1. ПОЗДРАВЉАЊЕ.....	30
2. ПРИЛАЖЕЊЕ СТАРЕШИНИ.....	34
3. СКИДАЊЕ КАПЕ.....	34

Глава IV

СТРОЈЕВИ И РАДЊЕ ОДЕЉЕЊА.....	36
--------------------------------------	-----------

1. ПОСТРОЈАВАЊЕ, КРЕТАЊЕ, ОКРЕТАЊЕ И РАДЊЕ С ОРУЖЈЕМ.....	36
2. ЗБОРНИ СТРОЈЕВИ ОДЕЉЕЊА С МОТОРНИМ ВОЗИЛИМА.....	43
3. ПОЗДРАВЉАЊЕ.....	45
4. ПРЕСТРОЈАВАЊЕ.....	46
1) Престројавање на месту.....	46
2) Престројавање у кретању.....	47
5. ЗАХОЂЕЊЕ.....	48

Глава V

СТРОЈЕВИ И РАДЊЕ ВОДА.....	49
-----------------------------------	-----------

1. ПОСТРОЈАВАЊЕ.....	49
2. ПРЕСТРОЈАВАЊЕ.....	52
1) Престројавање на месту.....	52
2) Престројавање у кретању.....	56
3. ПОЗДРАВЉАЊЕ.....	58
4. ВОД НА МОТОРНИМ ВОЗИЛИМА.....	58

Глава VI

ПОРЕЦИ И РАДЊЕ ЧЕТЕ – БАТЕРИЈЕ	60
1. ПОСТРОЈАВАЊЕ И ПОЗДРАВЉАЊЕ	60
2. ПРЕСТРОЈАВАЊЕ	63
1) Престројавање на месту.....	63
2) Престројавање у кретању	63
3) Захођење	65
3. ЧЕТА НА МОТОРНИМ ВОЗИЛИМА	65

Глава VII

ПОРЕЦИ И РАДЊЕ БАТАЉОНА	67
1. ПОСТРОЈАВАЊЕ	67
2. ПРЕСТРОЈАВАЊЕ	68
1) Престројавање на месту.....	68
2) Престројавање у кретању	68

Глава VIII

ПОРЕЦИ И РАДЊЕ БРИГАДЕ	72
-------------------------------------	-----------

Глава IX

ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ.....	74
1. ДОЧЕК.....	74
2. СВЕЧАНИ ДОЧЕК И ИСПРАЋАЈ	75
3. ПОСТРОЈАВАЊА ПРИЛИКОМ ВОЈНИХ СВЕЧАНОСТИ	76
4. СВЕЧАНИ ДЕФИЛЕ.....	77
5. ВОЈНА ПАРАДА.....	79
6. ЗАСТАВНИ ВОД.....	79
7. СТАВОВИ И РАДЊЕ С ДРЖАВНОМ ЗАСТАВОМ	82
8. ПОДИЗАЊЕ НА ЈАРБОЛ, СПУШТАЊЕ С ЈАРБОЛА И САВИЈАЊЕ ЗАСТАВЕ.....	84
9. СТАВОВИ И РАДЊЕ СА САБЉОМ	85
10. ПОЧАСНА ПАЉБА	89
11. ПОЧАСНА АРТИЉЕРИЈСКА ПАЉБА	91
ТАБЛИЦА УСТАЉЕНИХ СИГНАЛА (прилог)	92

УВОД

Стројево правило Војске Србије је опште правило којим се прописују стројеве радње појединца и јединица ранга одељења, вода, чете, батаљона (дивизиона односно ескадриле) и бригаде (базе) на копну.

Стројево правило Војске Србије се заснива на стеченим искуствима у дугогодишњој пракси извођења стројевих радњи, потребама које су произашле из извршених организацијско-мобилизацијских промена и увођењу нових средстава наоружања и опреме.

Спровођењем одредаба Стројевог правила Војске Србије међу припадницима и у јединицама Војске Србије изграђују се и развијају: смисао за колективан и складан рад, дисциплина, чврстина, окретност, војнички изглед и навике за тачно и потпуно извршење команди, наређења и заповести.

Стројево правило Војске Србије је намењено војним и цивилним лицима, командама, јединицама и установама у Војсци Србије и Министарству одбране. Одредбе овог правила појединци и јединице морају познавати и у потпуности примењивати у обуци и у свим другим приликама како је прописано, прилагођавајући их у потребном обиму саставу, наоружању, опреми и условима извођења.

Јединице видова, родова, служби и Гарде, које нису непосредно обухваћене овим правилом, стројеве радње изводе према његовим одредбама, прилагођавајући их конкретним условима.

При изради техничких правила за оруђа која су њихов саставни део, разрадити специфичне стројеве радње и поступке послуге (посаде) – јединице који нису обухваћени овим правилом.

У одредбама Главе V, VI и VII наведене и описане стројеве радње су модел за стројеве радње сличних јединица истог ранга.

Глава I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

1. Стројеве радње изводе појединци и јединице.

Јединице ранга одељења и вода стројеве радње изводе у прописаним стројевима, а јединице ранга чете, батаљона, бригаде у порецима.

Строј – поредак је распоред у коме су војна лица, возила и покретне ствари у јединици и јединица у вишој јединици постројени по фронту и дубини на одређеним растојањима и одстојањима.

Стројеви могу бити: једноврсни, двоврсни, колона по један, колона по два, колона по три (четири и пет), одељенска (водна) колона, а са моторним возилима (у даљем тексту: м/в) – врста и колона.

Поречи могу бити: двоврсни, линија водних колона, линија четних колона, линија батаљонских колона.

Сви наведени стројеви – поречи су зборни, а колоне у кретању су маршевски стројеви – поречи.

На војним свечаностима јединице се постројавају у ешелоне према структури наведеној у Глави IX овог правила.

Командант, командир (дежурни) јединице командом (наређењем) одређује у који ће зборни строј – поредак постројити јединицу.

У свим стројевима – порецима појединци и јединице се равнају по фронту – према деснокрилном (левокрилном) и по дубини – један позади другог „у потиљак”. Лица у строју за дочек (испраћај) и у ешелону на војним свечаностима постројавају се по висини почев од прве врсте (чела) према дубини строја – ешелона.

2. Једноврсни строј је распоред у коме су лица постројена једно до другог на прописаном растојању (слика 33).

У једноврсни строј постројавају се одељења и водови.

3. Двоврсни строј – поредак је распоред у коме су лица постројена у две врсте тако да се лицима прве врсте налазе „у потиљку” лица друге врсте, на прописаним одстојањима и растојањима (слика 29).

После окретања строја – поретка „налево круг” називи врста се мењају.

У двоврсни строј – поредак постројавају се одељења, водови, чете и батаљони.

4. Колона по један је распоред у коме су лица постројена једно за другим, „у потиљак”, на прописаном одстојању.

У колону по један постројавају се одељења и водови.

5. Колона по два је распоред у коме су лица постројена у две колоне на прописаном растојању и одстојању.

У колону по два постројавају се одељења, водови и чете.

6. Колона по три (четири и пет) јесте распоред у коме су одељења у воду постројена у колону по један, једно до другог, на прописаном одстојању и растојању.

У колону по три (четири и пет) постројавају се водови, чете и батаљони.

7. Врста је распоред у коме су возила постројена у линију на прописаном растојању.

У врсту се постројавају водови, чете и батаљони и њихова возила.

Људство се може налазити у возилима или постројено испред њих.

8. Колона је распоред у коме су возила постројена једно иза другог на прописаном одстојању. Људство се може налазити у возилима или постројено позади возила.

У колону се постројавају водови, чете и батаљони и њихова возила.

9. Линија водних колона је распоред у коме су водови постројени у више колона у линији један до другог на прописаном растојању (слика 53). Када је щудство у возилима или постројено испред њих, возила водова се постројавају у колоне, једна до друге.

У линију водних колона постројавају се чете и батаљони.

10. Линија четних колона је распоред у коме су чете и остале јединице постројене у више колона у линију једна до друге, на прописаним растојањима (слика 59). У линију четних колона постројавају се батаљони и бригаде.

11. Линија батаљонских колона је распоред у коме се батаљони и остале јединице постројавају у више колона једна до друге на прописаном растојању (приштапске јединице постројене су једна иза друге, (слика 62). Када је щудство у м/в, возила батаљона и осталих јединица постројавају се у колоне, једна до друге.

У линију батаљонских колона постројавају се бригаде.

12. Строј – поредак има: фронт, крило, средину, бок, чело и зачеље.

Фронт је страна строја – поретка у коју су окренута постројена лица и возила.

Крило је десна или лева трећина строја.

После окретања „налево круг” називи крила се мењају.

Средина је део између крила строја – поретка.

Бок је бочна страна строја – поретка јединице. Његова дубина се рачуна од крилног лица (возила, оруђа) прве врсте до крилног лица (возила, оруђа) последње врсте.

При окретању строја – поретка „налево круг” мењају се називи бокова.

Чело строја чине лица у првој врсти колоне (прво м/в) постројена у правцу кретања строја, а **заچهље** строја чине лица у последњој врсти колоне (последње м/в).

13. Ред образују лица која стоје у строју – поретку једно другом „у потиљак”. Ако за лицем прве врсте не стоји друго, ред је непотпун. Последњи ред у строју – поретку увек је потпун.

При окретању двоврсног строја „налево круг”, лице из непотпуног реда пошто се окрене, прелази у прву врсту.

14. Одржач правца је војник, возило или јединица, који при кретању одржавају одређени правац. Према њему остали војници, возила и јединице подешавају кретање.

15. Средњи војник је лице које се постројава непосредно испред командира на одређеном одстојању.

16. Растојање је размак по фронту, а одстојање је размак по дубини.

Растојање између лица мери се од лакта једног до лакта другог лица; између возила од каросерије (најширег дела) до каросерије суседног возила; између јединице од левокрилног десне до деснокрилног леве јединице.

Одстојање између лица мери се од пете једног до врха прстију стопала другог; између возила од ивице задњег дела (цеви оруђа) једног до ивице предњег дела следећег возила; између јединица од последње врсте (возила) једне до прве врсте (возила) следеће јединице.

17. Команде за стројеве радње издају се **гласом, сигнаlima** (барјачићима, руком, ручном батеријском лампом и другим погодним средствима по устаљеној или наређеној табlici сигнала) и **средствима везе**. Команде гласом издају се увек када их могу чути и разумети сви извршиоци. Оне морају бити јасне, гласне и потпуне. Команда гласом увек се издаје у ставу „мирно”.

Команда гласом, по начину издавања, може бити нагласна и извршна.

Нагласна команда је јединствена. Њоме се наређује јединици коју стројеву радњу треба да изврши. Издаје се без посебног нагласка.

Извршна команда има два дела – припремни и извршни.

Припремни део извршне команде одређује која јединица шта треба да изврши, а **извршни део** када да изврши.

Припремни део се изговара мало спорије, с паузама између делова команде, како би се лице и/или јединица припремили, а извршни део одсечно, како би сва лица једновремено и сложено извршила радњу.

Команданти јединица ранга батаљона – бригаде командују нагласном, а када их све јединице могу чути, и извршном командом. Командири командују извршном командом.

У свим нагласним и извршним командама означава се јединица. На пример:

„Батаљон, у линију четних колона – ЗБОР!”

После нагласне команде ниже старешине командују извршном командом. На пример:

„Чета, у линију водних колона – ЗБОР!”

На дочецима, војним свечаностима или испраћајима командант бригаде командује извршном командом, ако је јединица постројена у таквом поретку и на таквом месту да се његова команда може чути. Могу се користити разгласни уређаји. У том случају командант наглашава потчињенима:

„Моја команда је извршна.”

Приликом извршних команди именује се јединица за постројавање, покретање или заустављање. На пример:

„Чета – ЗБОР!”

„Чета, напред – МАРШ!”

„Чета – СТОЈ!”

Нагласна команда и припремни део извршне команде штампани су малим словима, а извршни део извршне команде великим словима.

18. У обуци сложене радње се деле на **разделе**. Први раздео се извршава на извршни део команде, а остали на команду „два”, „три” итд. Пре извођења радње с разделом, старешина командује:

„Са – РАЗДЕЛОМ!”

19. Ако командована радња није правилно и добро извршена, старешина командује:

„ОСТАВ!”

На ову команду заузима се положај у коме се било пре команде. Ако у току извођења радње с разделом, неки раздео није добро извршен, на команду „остав” заузима се претходни положај.

После сваке команде „остав” старешина је обавезан да објасни због чега је командовао „остав”.

20. Када појединац или јединица изврши радњу за врло добру или одличну оцену, а то потврди претпостављени старешина или лице речима **„ВРЛО ДОБРО”** или **„ОДЛИЧНО”**, појединац или јединица с места или у кретању одговара(ју):

„СЛУЖИМ(О) СРБИЈИ!”

Када је појединац или јединица у кретању, на оцену **„ВРЛО ДОБРО”** или **„ОДЛИЧНО”** једновремено, под левом ногом одговара(ју) **„СЛУЖИМ(О)”**, а под десном ногом, **„СРБИЈИ”**.

21. Командант, командир (дежурни) јединице за постројавање одређује место, време и врсту постројавања, одећу, опрему, наоружање, техничка и друга средства – покретне ствари. Пре одређеног времена за постројавање проверава присутност, одсутност и спољни изглед лица и подешеност и комплетност опреме.

Пре доласка у строј лица су дужна да:

- правовремено дођу с потчињенима на место за постројавање;
- свој и лични изглед потчињених ускладе с Правилном службе Војске Србије и одредбама овог правила;
- припреме комплетна, исправна и уредна средства и опрему и одреде им место у односу на строј;
- знају податке о присутности и одсутности потчињених.

За непосредну припрему за строј, командује се:

„Припреми се за строј!”

На ову команду лица се припремају да брзо заузму своје место у строју.

Лица у строју:

- треба да знају и брзо заузму своја места у строју;
- потпуно, чврсто и сложено извршавају команде и радње;
- одржавају прописно растојање и одстојање, а у кретању иду у корак;
- знају прописане сигнале из таблице устаљених сигнала и извршавају одговарајуће радње;
- не разговарају и не изводе радње без дозволе;

– носе и користе на прописан начин оружје, опрему и друга средства.

За улазак у строј и излазак из строја лица траже одобрење:

„Господине поручниче, дозволите ми да станем у строј (изађем из строја).”

На место у првој врсти строја лице долази најкраћим путем с фронта. Пошто стане на своје место, поравнава пете својих стопала с петама стопала лица које се налази до њега у строју, окреће се „налево круг” и заузима став у коме се налазе лица у строју.

На место у другој врсти строја лице долази најкраћим путем иза строја и заузима став у коме се налазе остала лица у строју.

Када лице тражи дозволу да изађе из строја, по добијању дозволе, ако се налази у првој врсти, обраћа се старешини са **„Разумем, господине поручниче”**, иступа корак унапред и поздравља руком, а затим одлази најкраћим путем. Ако се лице налази у другој врсти, по добијању одобрења, поступа исто као и лице у првој врсти али одступа корак уназад и поздравља, а затим најкраћим путем одлази.

Глава II

СТРОЈЕВЕ РАДЊЕ

1. СТАВОВИ БЕЗ ОРУЖЈА

22. Став „мирно” заузима се на команду:

„МИРНО!”

На ову команду лице хитро заузима чврст, усправан и неусиљен став тако да му је тежина тела равномерно распоређена на оба стопала, тело и благо затегнута рамена нагнути су мало напред, пете састављене и поравнате, врхови стопала растављени за ширину стопала, затегнута колена, груди истурене напред, руке природно опружене низ тело, а дланови шака приљубљени уз бутине. Прсти су састављени и опружени, а средњи прст додирује шав панталона. Положај главе је природан а поглед усмерен напред у висини очију (слика 1).

После заузимања става „мирно” ниједан део тела се не покреће до следеће команде.

Слика 1 – Став „мирно” без оружја и с оружјем

Став „мирно” заузима се без команде: за време интонирања (певања) химне; при поздрављању војне заставе; када се издају команде; приликом предаје рапорта; после команде „збор” и кад лице стане на своје место у строју; при поздрављању на месту; у строју, када старешина или друго лице обилази и врши смотру јединице; када се млађи обраћа старијем и када му се обраћа старији, када у канцеларију – просторију улази или излази претпостављени или старији по чину и при одавању почести.

23. Став „на месту вољно” заузима се из става „мирно” на команду:

„На месту – ВОЉНО!”

На ову команду леву ногу хитро опустити, одвојити напред и улево 15 до 20 см, а тежину тела пренети на десну ногу (слика 2).

Слика 2 – Став „на месту вољно” без оружја и с оружјем

При дужем стајању, нога која се одмара, може се променити тако да се лева нога принесе десној као у ставу „мирно”, а затим опустити десну ногу и пренети тежину тела на леву ногу. У овом ставу лице може да отклони мање неисправности на себи или да укаже лицу до себе на његове неисправности, не нарушавајући равнање.

24. „Вољно” се даје на месту или у кретању.

На месту, „вољно” се даје командом:

„ВОЉНО!”

На ову команду лице односно јединица се окреће према старешини, ако је било у ставу „мирно”, поздравља га и кад старешина отпоздрави, одлази; ако је било у ставу „на месту вољно”, окреће се према старешини, заузима став „мирно” и поздравља, а кад старешина отпоздрави, одлази.

У кретању јединицом, „вољно” се даје командом:

„Вољ-НО!”

Припремни део команде издаје се под левом, а извршни део под десном ногом, затим се искорачи још један корак левом ногом, хитро приноси десну ногу левој, окреће се у правцу старешине и поздравља, а када старешина отпоздрави, одлази.

2. СТАВОВИ С ОРУЖЈЕМ

1) Основни ставови с оружјем

25. Став „мирно” с оружјем је исти као и без оружја, с тим што оружје може бити „к нози”, „о десно раме”, „на груди”, „на леђа”, „на раме” и „о раме”.

26. На команду „на месту вољно” и „вољно” поступа се као и без оружја. На команду „вољно” не поздравља се руком, сем када је оружје у ставу „на леђа”.

27. Ставови с оружјем су: к нози, о десно раме, на леђа, на груди, на ножице, на раме, о раме, почасни поздрав и став за преглед оружја. Основни став за оружја која имају преклапајући кундак је „о десно раме”, а за остала је став „к нози”. При постројавању с оружјем заузима се основни став (слике 3 и 4).

Слика 3 – Основни став с оружјем с преклапајућим кундаком „о десно раме”

28. Став „к нози” је основни став за: пушку и пушкомитраљез који немају преклапајући кундак.

Слика 4 – Основни ставови с оружјем

Пушком, полуаутоматском СнП М-76 и другим пушкама с дрвеним кундаком (у даљем тексту: пушком) став „к нози” заузима се тако што се десном руком природно опруженом уз тело, држи испод пређице за ремник поред десне ноге. Кундак је целом површином ослоњен на тле и предњим делом поравнат с прстима стопала. Палац обухвата пушку с унутрашње стране, а остали прсти су састављени и опружени са спољне стране. Лева рука је уз тело, као у ставу „мирно” (слика 4).

Пушкомизраљезом (ПМ М-84) став „к нози” заузима се на исти начин као с пушком, с тим да се десна рука држи у висини предње пређице ремника (слика 4).

Далекометном пушком 12,7 mm (ДП 12,7 mm) став „к нози” заузима се на исти начин као с пушком, с тим да се палац десне руке држи на стопи ножица, а остали прсти су пружени низ цев (слика 4).

29. Став „о десно раме” је основни став за пушку М-70А и друго оружје с преклапајућим кундаком. Заузима се тако што је дно сандука окренуто навише (кундак је преклопљен уз сандук), ремник је на десном рамену и држи се десном руком на 20 до 25 cm од пређице пушке. Песница десне руке при држању ремника пушке приљубљена је на десну страну груди у висини пазуха. Пушка се лактом десне руке придржава уз тело, а аутомат десним дланом уз десну ногу. Лева рука је приљубљена уз тело.

2) Прелази у ставове с оружјем

30. Прелаз из става „к нози” у став „о десно раме” извршава се на команду:

„О десно ра-МЕ!”

Радња се изводи у три раздела: **први раздео** – десном руком оружје хитро подићи и ставити пред десну страну груди у висини пазуха, тако да затварач пушке (код ПМ М-84 ручица за ношење) буде окренут удесно. Пређица за ремник је у висини рамена. Једновремено, левом руком ухватити пушку изнад задњег нишана, ПМ за цев изнад ручице за ношење, тако да ремник буде између тела и леве руке. Лактови руку су приљубљени уз тело, пушка је у вертикалном положају, паралелно с телом (слика 5). **Други раздео** – десном руком ухватити ремник на 20 до 25 cm од пређице и затегнути улево тако да десна рука буде у висини левог рамена, а оружје остане у вертикалном положају, паралелно с телом (слика 5а) и **трећи раздео** – оружје хитро забацити „о десно раме” кратким и чврстим потиском леве руке.

Слика 5 – Прелаз из става „к нози” у став „о десно раме” (1. раздео)

Слика 5 а) – Прелаз из става „к нози” у став „о десно раме” (2. и 3. раздео)

Леву руку хитро спустити и приљубити уз тело, а песницу десне руке (која држи ремник) прислонити на десну страну груди у висини пазуха. Лактом десне руке придржавати оружје уз тело тако да стоји у вертикалном положају (слика 5а).

31. Прелаз из става „о десно раме” у став „к нози” извршава се на команду:

„К но-ЗИ!”

Пушком и пушкомитраљезом радња се изводи у три раздела: **први раздео** – десном руком помоћу ремника кундак хитро поставити испред тела, а једновремено левом руком ухватити пушку изнад задњег нишана; пушкомитраљез М-84 ухватити за цев изнад ручке за ношење, тако да ремник остане између тела и леве руке (слика 6); **други раздео** – левом руком оружје скинути с рамена и ставити пред десну страну груди у висини пазуха. Десном руком хитро ухватити пушку испод пређице за ремник (слика 5), а пушкомитраљез за цев изнад ручке за ношење и **трећи раздео** – оружје хитро спустити у став „к нози” тако да кундак не удари у земљу. Леву руку хитро приљубити уз тело.

Слика 6 – Прелаз из става „о десно раме” у став „к нози” (1. раздео)

32. Прелаз из става „к нози” у став „на леђа” извршава се на команду:

„На ле-ЂА!”

Радња се изводи у три раздела: **први и други раздео**, као при узимању оружја „о десно раме”, а **трећи раздео** – оружје десном руком забацити преко главе на леђа, тако да ремник буде преко левог рамена и груди. Руке приљубити уз тело (слика 7).

33. Прелаз из става „на леђа” у став „к нози” извршава се на команду:

„К но-ЗИ!”

Радња се изводи у три раздела: **први раздео** – десном руком обухватити потков кундака пушке с четири прста одоздо, а кундак палцем спреда, једновремено левом руком обухватити ремник испод браде палцем до тела (слика 8); **други раздео** – десном руком пушку подићи, а левом пребацити ремник преко главе, затим пушку десном руком ухватити испод пређице за ремник, а левом – изнад задњег нишана и донети испред десне стране груди у висини пазуха, вертикално уз тело (слика 5) и **трећи раздео** – пушку донети у став „к нози”. Леву руку приљубити уз тело.

Слика 7 – Прелаз из става „к нози” у став „на леђа” (2. и 3. раздео)

Слика 8 – Прелаз из става „на леђа” у ставове „к нози” и „о десно раме” (1. раздео)

34. Прелаз из става „о десно раме” у став „на леђа” извршава се на команду:

„На ле-ЂА!”

Пушком, радња се изводи у два раздела: **први раздео** – левом руком обухватити ремник, палцем до тела, једновремено десном руком обухватити потков кундака с четири прста одоздо, а кундак палцем с предње стране (слика 8) и **други раздео** – држећи левом руком ремник а десном кундак, подићи пушку, пребацити ремник преко главе и ставити га на лево раме, а затим руке приљубити уз тело (слика 7).

35. Прелаз из става „на леђа” у став „о десно раме” извршава се на команду:

„О десно ра-МЕ!”

Пушком, радња се изводи у два раздела: **први раздео** – левом руком обухватити ремник испод браде палцем до тела, једновремено десном руком обухватити потков кундака с

четири прста одоздо, а кундак палцем с предње стране (слика 8) и **други раздео** – десном руком подићи пушку, левом руком пребацити ремник преко главе, затим десном обухватити ремник и донети пушку у став „о десно раме”, леву руку приљубити уз тело.

36. Прелаз из става „к нози” у став „на груди” извршава се на команду:

„На гру-ДИ!”

Пушком, радња се изводи у три раздела: **први раздео** – као за прелаз „о десно раме”; **други раздео** – десном руком ухватити ремник и пушку подићи тако да стоји косо испред тела (слика 9а) и **трећи раздео** – забацити ремник преко главе и провући десну руку између пушке и ремника; десном руком ухватити пушку за врат кундака, а леву руку приљубити уз тело (слика 9б); у кретању лева рука хвата дрвену облогу.

а) 1. раздео

б) 2. раздео

Слика 9 – Прелаз из става „к нози” у став „на груди”

37. Прелаз из става „на груди” у став „к нози” извршава се на команду:

„К но-ЗИ!”

Пушком, радња се изводи у два раздела: **први раздео** – левом руком ухватити пушку изнад задњег нишана а десном руком за потков кундака и подићи је, затим провући десну руку између ремника и пушке, пребацити ремник преко главе и ставити пушку као у првом разделу при узимању пушке „о десно раме” и **други раздео** – пушка је у ставу „к нози”. Леву руку хитро приљубити уз тело.

38. Прелаз из става „о десно раме” у став „на груди” извршава се на команду:

„На гру-ДИ!”

Пушком М-70А (оружје с преклапајућим кундаком), радња се изводи у два раздела: **први раздео** – десну руку спустити и ухватити ремник код предње пређице, пушку ставити испред тела у водораван положај с оквиром наниже; истовремено левом руком ухватити дрвену облогу одоздо (слика 10) и **други раздео** – десном руком пребацити ремник преко главе на лево раме и ухватити пушку за рукохват, а леву руку приљубити уз тело (слика 10); у кретању лева рука хвата дрвену облогу.

Слика 10 – Прелаз из става „о десно раме” у став „на груди” с оружјем с преклапајућим кундаком (1. и 2. раздео)

39. Прелаз из става „на груди” у став „о десно раме” АП М-70А (оружје с преклапајућим кундаком) извршава се на команду:

„О десно ра-МЕ!”

Слика 11 – Прелаз из става „на груди” у став „о десно раме” (1. и 2. раздео)

Радња се изводи у три раздела: **први раздео** – десном руком пушку мало подићи, истовремено леву руку провући испод ремника и пушку ухватити за дрвену облогу одозго, затим лакат десне руке извући испод ремника и ремник ухватити до дна сандука, длан окренути навише; **други раздео** – десном руком окренути пушку рукохватом навише а левом руком цев наниже, пребацити ремник преко главе и прихватити га левом руком изнад ремника, пушку донети испред десне стране груди тако да се дно сандука налази у висини десног рамена (слика 11) и **трећи раздео** – обема рукама, уз краткак потисак леве руке, пушку забацити „о десно раме”.

40. Прелаз из става „на груди” у став „на леђа” АП М-70А (оружје с преклапајућим кундаком) извршава се на команду:

„На ле-ЂА!”

Радња се изводи у два раздела: **први раздео** – десном руком ухватити пушку за цев иза предњег нишана (длан окренут према телу) и **други раздео** – повлачењем цеви наниже и удесно пренети је у став „на леђа”, а леву руку приљубити уз тело.

41. Прелаз из става „на леђа” у став „на груди” АП М-70А (оружје с преклапајућим кундаком) извршава се на команду:

„На гру-ДИ!”

Радња се изводи у два раздела: **први раздео** – десном руком (длан окренут према телу) ухватити пушку за цев иза предњег нишана, и **други раздео** – повлачењем цеви навише и улево пренети је у став „на груди”, а затим десном руком ухватити за рукохват. Руке хитро приљубити уз тело.

42. Прелаз из става „к ноzi” у став „на ножице” ПМ М-84 и ДП 12,7 mm извршава се на команду:

„На – НОЖИЦЕ!”

Слика 12 – Прелаз из става „к ноzi” у став „на ножице”

Пушкомитраљезом и ДП 12,7 mm, радња се изводи у три раздела: **први раздео** – оружје окренути улево и нагнути напред, а левом руком откопчати, раставити и обема рукама ухватити ножице (слика 12); **други раздео** – левом ногом искорачити напред и поставити пушкомитраљез на ножице, а ДП 12,7 mm, придржавајући левом руком цев, а десном руком поставити оружје на ножице (слика 12) и **трећи раздео** – леву ногу примаћи десној и заузети став „мирно” (слика 12).

43. Прелаз из става „на ножице” у став „к ноzi” извршава се на команду:

„К но-ЗИ!”

Радња се изводи у три раздела: **први раздео** – искорачити левом ногом корак напред и једновремено рукама ухватити пушкомитраљез М-84 за ножице, а ДП 12,7 mm десном руком

за десну ножицу, а левом руком за цев; **други раздео** – хитро се исправити и примаћи леву ногу десној, а левом руком склопити ножице и **трећи раздео** – заузети став „к нози”.

44. Прелаз из става „к нози” у став „на раме” извршава се на команду:

„На ра-МЕ!”

Пушкомитраљезом М-84 и ДП 12,7 mm, радња се изводи у два раздела: **први раздео** – десном руком пушкомитраљез ставити испред леве стране груди, ручицом за ношење окренутом удесно, ДП 12,7 mm, десном руком, хватајући за цев уз облогу. Истовремено, левом руком ухватити одоздо кундак пушкомитраљеза М-84, а ДП 12,7mm за рукохват (слика 13) и **други раздео** – левом руком оружје подићи навише и обема рукама ставити на лево раме при чему пушкомитраљез М-84 ослонити на облогу у висини ручице за ношење, а ДП 12,7mm ослонити на облогу (слика 13).

Слика 13 – Прелаз из става „к нози” у став „на раме” с пушкомитраљезом М-84 и ДП 12,7 mm

45. Прелаз из става „на раме” у став „к нози” извршава се на команду:

„К но-ЗИ!”

Пушкомитраљезом М-84 и ДП 12,7 mm, радња се изводи у два раздела: **први раздео** – пушкомитраљез и ДП 12,7 mm спустити с рамена пружањем леве руке наниже, истовремено десном руком ухватити пушкомитраљез М-84 за цев изнад ручице за ношење, а ДП 12,7 mm за цев уз облогу и **други раздео** – десном руком га поставити у став „к нози”.

46. Прелаз из става „к нози” у став „о раме” извршава се на команду:

„О ра-МЕ”

Пушкомитраљезом М-84, радња се изводи у два раздела: **први раздео** – оружје десном руком нагнути испред тела, прихватајући левом руком за ножице испод предњег нишана,

десном руком ухватити ремник с унутрашње стране, одоздо 25 до 30 см од пређице (слика 14) и **други раздео** – помажући се левом руком оружје подићи, забацити ремник на десно раме, затим природно опруженом десном руком ухватити за цев, а леву руку приљубити уз тело (слика 14).

Слика 14 – Прелаз из става „к нози” у став „о раме” (1. и 2. раздео)

47. Прелаз из става „о раме” у став „к нози” извршава се на команду:

„К но-ЗИ!”

Пушкомитраљезом М-84, радња се изводи у два раздела: **први раздео** – истовремено, оружје левом руком ухватити за облогу а десном руком за ремник одоздо до десног рамена и **други раздео** – оружје мало подићи, скинути ремник с десног рамена и помажући се левом руком, донети га у став „к нози”.

3) Радње с ножем и с оружјет

48. Нож на пушку се намешта на команду:

„Нож на – ОРУЖЈЕ!”

Ова команда се издаје дужим интервалом између припремног и извршног дела команде.

На пушку М-70А нож се намешта у три раздела: **први раздео** – (на припремни део команде) десном руком хвата се преко тромблонског нишана палцем одозго, не скидајући ремник с рамена, цев се доноси до висине пређице опасача. Левом руком хвата се рукохват ножа и нож окреће уназад и наниже, вади из ножнице и доводи на уста цеви – припрема за стављање (слика 15), **други раздео** – (на извршни део команде) ставља се нож на пушку и **трећи раздео**: придржавајући ремник левом руком, десном руком пушка се повлачи удесно и назад у став „о десно раме”, затим десном руком хвата ремник на 20 до 25 см од дна сандука, а леву руку приљубити уз тело.

Слика 15 – Стављање ножа на АП М-70А (1. раздео)

49. Скидање ножа извршава се на команду:

„Нож – СКИНИ!”

Ова команда се издаје дужим интервалом између припремног и извршног дела команде. Код **пушке М-70А** радња се изводи у три раздела: **први раздео** – (на припремни део команде) десном руком хвата се преко тромблонског нишана палцем одозго, не скидајући ремник с рамена, пушка се повлачи испред себе – хоризонтално, у висини опасача. Левом руком ухватити рукохват ножа, **други раздео** – (на извршни део команде) скинути нож и ставити га у ножницу и **трећи раздео** – као трећи раздео при намештању ножа.

4) Почасни поздрав с оружјем

50. Почасни поздрав се изводи **АП М-70А** с ножем на оружју, осим при почасном поздраву после почасне палбе. Остало оружје се држи у ставу „о десно раме”. Зависно од стране на коју се поздравља, извршава се на команду:

„Почасни поздрав нале-ВО!” или

„Почасни поздрав наде-СНО!” или

„Почасни по-ЗДРАВ!”

Пушком М-70А, радња се изводи у два раздела: **први раздео** – десном руком помоћу ремника пушку скинути с рамена, левом руком ухвати дрвену облогу гасног цилиндра одоздо и пушку ставити испред себе хоризонтално у висини опасача оквиром окренутим улево и **други раздео** – ухватити пушку десном руком за доњи део сандука спреда са четири прста, а до тела палцем и подићи је вертикално, тако да носач предњег нишана буде у висини очију, оквиром окренутим улево (слика 16).

Зависно од стране на коју се поздравља, главу једновремено окренути налево (надесно) и погледом пратити старешину или лице које се поздравља (слика 16).

51. После почасног поздрава командује се:

„Мир-НО!”

На ову команду главу окренути право, а оружје вратити у став пре почасног поздрава.

Пушком М-70А, радња се изводи у два раздела: **први раздео** – десном руком (длан окренути навише) ухватити ремник код доњег дела сандука, уста цеви пушке окренути улево, и **други раздео** – уста цеви пушке нагнути напред и наниже, левом руком ухвати дрвену облогу гасног цилиндра одозго, кундак окренути навише и пушку забацити у став „о десно раме”. Леву руку приљубити уз тело.

Слика 16 – Почасни поздрав

5) Ставови при прегледу оружја

52. Да изврши преглед оружја, старешина јединице командује:

„Оружје за – ПРЕГЛЕД!” и додаје **„На месту – ВОЉНО!”**

Пушком, десном руком је ухватити и хитро изнети пред десну страну груди у висини пазуха, вертикално, држати испод пређице, оквир окренути телу, ручицу затварача окренути улево, једновремено левом руком ухвати врат кундака палцем између тела и пушке, а остале прсте опружити дуж кундака (слика 17).

Пушком М-70А и другим оружјем с преклапајућим кундаком, радња се изводи: десном руком пушку поставити испред средине тела, левом руком држати је преко тромблонског нишана, а десном руком – за дно сандука (оквир окренут улево).

Пушкомитраљез М-84 и **ДП 12,7 mm** поставити у став „на ножице”, затим даље радити по наређењу старешине.

Лице коме приђе старешина заузима став „мирно”, а потом став за преглед оружја и рапортира. На пример:

„Господине водниче, војник Јован Јовановић, пушка број 333 222 испражњена, комплетна и спремна за преглед”.

Оружје прегледа старешина лично или захтева да му лице покаже поједине делове (оквир, лежиште метка, нишан и сл.)

На команду старешине:

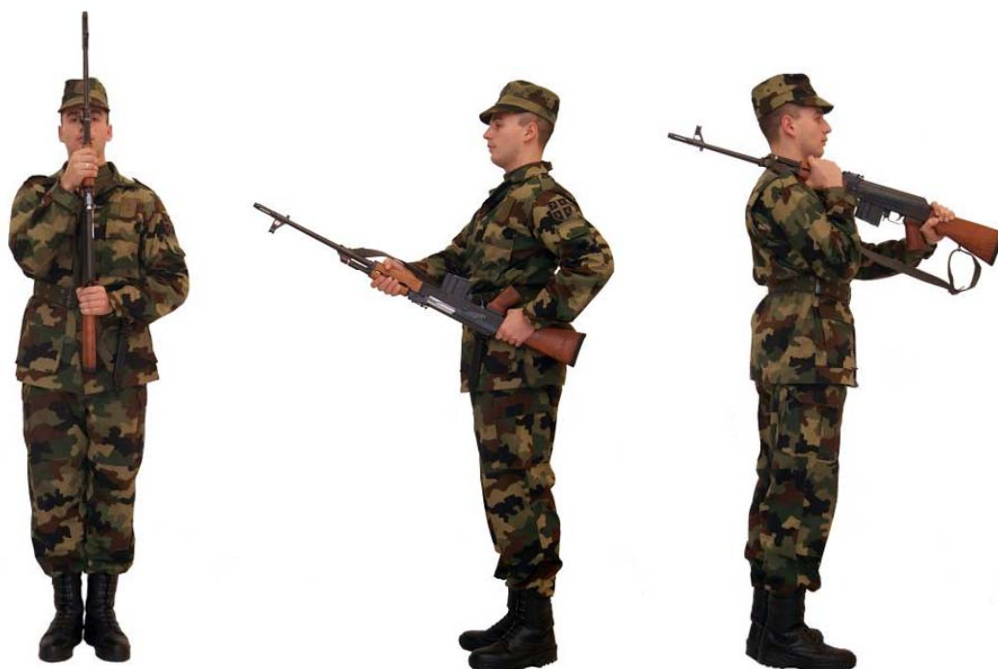
„ЦЕВ!”,

кундак пушке из основног става за преглед хитро ставити на леви бок с оквиром нагоре, десном руком ухватити облогу цеви, а цев под углом од 45° окренути према старешини који обавља преглед.

На команду старешине:

„КУНДАК!”,

кундак пушке се из основног става за преглед левом руком хитро поставља напред, тако да пушка буде у хоризонталном положају обложеном ослањена на лево раме. Положај руку је исти као у основном ставу за преглед оружја.

Слика 17 – Ставови при прегледу оружја

После прегледа, оружје вратити у основни став.

3. КРЕТАЊЕ

53. Појединац и јединица могу се кретати: кораком, трчећим кораком и трком.

Кретање почиње левом ногом. При кретању стројевим и маршевским кораком, јединица корача сложено „у корак”.

Брзина кретања: кораком од 110 до 115 корака у минути, трчећим кораком од 160 до 170, а трком није одређен број корака већ се одређени простор савлађује у најкраћем времену.

Дужина корака: стројев и маршевски корак око 75 см, трчећи корак око 85 см, а трком није одређена. Мери се од пете ноге која се налази испред спуштена на тло до прстију ноге која је позади.

54. Корак може бити: стројеви, полустројеви, маршевски и вољни.

Стројеви корак се примењује: при поласку јединице с места уколико се командом не одреди друга врста корака; на војним парадама; кад јединица поздравља у кретању; кад јединица излази из касарне односно враћа се у касарну – при пролазу кроз капију; при предаји рапорта испред строја (поретка) јединице и приликом свих стројевих радњи.

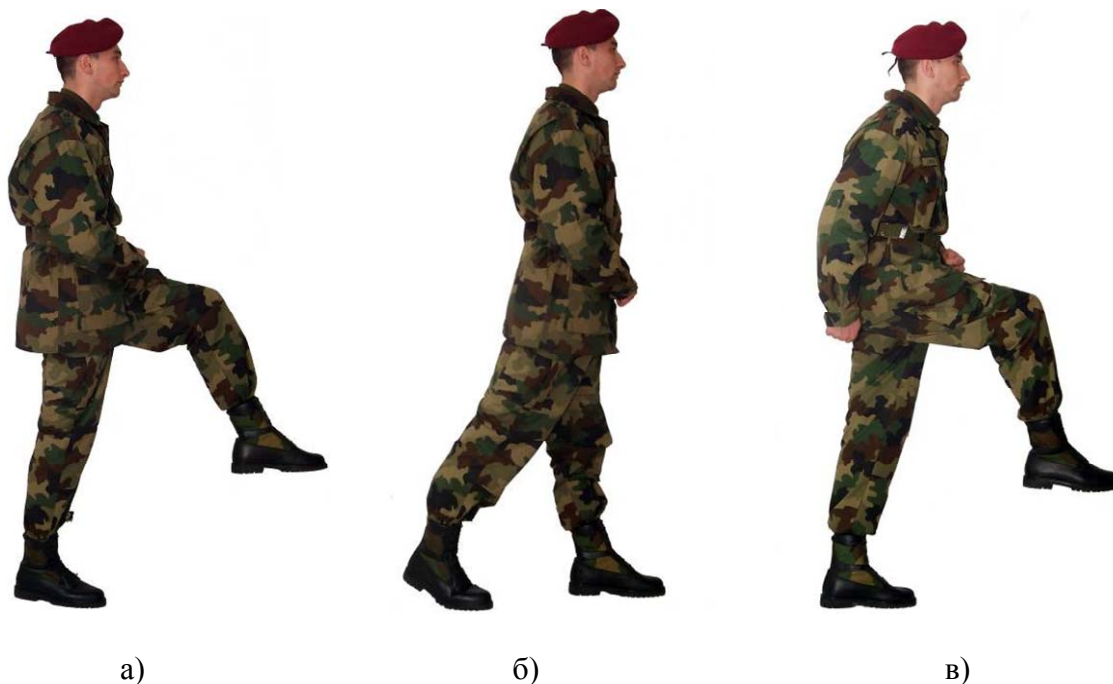
Маршевски корак се примењује у свим осталим приликама, сем при кретању преко моста, брвна, подводног, залеђеног, стрмог и неравног земљишта и слично, кад се примењује вољни корак.

55. Да појединац или јединица крене стројевим кораком, командује се:

„Војник Станковић, напред – МАРШ!” односно

„Одељење (вод, чета), напред – МАРШ!”

На ову команду левом ногом хитро искорачити напред тако да она буде природно савијена у колену, стопало с прстима благо управљеним према земљи подигнути од 25 до 30 см од земље (слика 18 а), затим постепено пружати ногу у колену и не скраћујући корак чврсто стати на земљу. У том моменту, ногу потпуно исправити (затегнути) у колену, тежину тела пренети на леву ногу, а десна нога је опружена (слика 18 б). Пошто се тежина тела пренесе на леву ногу, десном ногом продужити кретање на исти начин као и левом, а затим је постепено савијати у колену у моменту преношења поред леве ноге (слика 18 в). Положај горњег дела тела је као у ставу „мирно”. Корак мора бити чврст, прописане дужине и брзине. Рукама се природно маше уз тело, савијајући их у лактовима до висине опасача. Прсти шаке су скупљени у полупесницу с палцем преко кажипрста.

Слика 18 – Кретање стројевим кораком без оружја (1, 2. и 3. раздео)

Кретање стројевим кораком с оружјем је приказано на сликама 18 г, д и ђ.

56. Да јединица крене маршевским (вољним) кораком командује се:

„Одељење (вод, чета), маршевским (вољним) кораком напред – МАРШ!”

При кретању вољним кораком јединица не иде „у корак”.

57. При неким престројавањима и захођењима јединица, лица могу да се крећу и „краћим кораком” (дужине 20 см).

Да би се из корака нормалне дужине прешло у „краћи корак”, командује се:

„Краћим – КОРАКОМ!”

Слика 18 – Кретање стројевим кораком с оружјем (1, 2. и 3. раздео)

Да би се одстојање у кретању довело у прописан размак и ускладило према челу строја, командује се:

„Чело, краћим – КОРАКОМ!”

На ту команду чело строја се креће краћим кораком, средина и зачеље кораком нормалне дужине све до прописаног одстојања, после чега се командује прелазак у „пуни корак”.

Да се из „краћег корака” пређе у корак нормалне дужине, командује се:

„Пуним – КОРАКОМ!”

Да остали делови строја или остале јединице убрзају кретање и пристигну чело јединице или челну јединицу, командује се:

„Дужим – КОРАКОМ!”

На ову команду средина и зачеље строја крећу се дужим кораком у односу на прописани до пристизања и усклађивања корака с челом.

Ради постизања једнообразног кретања јединице, командује се:

„У КОРАК!”

На ову команду лица хитро мењају ритам и усклађују своје кретање с челом и деснокрилним лицем у строју. До добијања једнообразног кретања старшина јединице командује:

„ЛЕВА!” „ЛЕВА!”

58. Из стројевог корака у маршевски и из маршевског у вољни и обратно прелази се на команду:

„Маршевским – КОРАКОМ!”

„Вољним – КОРАКОМ!”

„Стројевим – КОРАКОМ!”

На извршни део команде, који је под левом ногом, десном се искорачи још један корак и левом пређе у командовани корак. Из вољног корака претходно се прелази у маршевски, па у стројеви корак.

На војним свечаностима, при вођењу јединица на полазну линију за дефиле, у току кретања до линије за поздрав, при дужем кретању стројевим кораком и при доласку јединица на место постројавања за свечаност, јединица из стројевог и маршевског корака прелази у „полустројеви корак” по команди:

„Полустројевим – КОРАКОМ!”

На ову команду стројеви корак се скраћује на половину висине ноге и дужине 30-40 см.

59. Кретање трчећим кораком с места отпочиње по команди:

„Трчећим кораком, напред – МАРШ!”

При трчећем кораку руке се савијају у лактовима око 90° и њима се слободно маше поред тела. Јединица иде „у корак”.

60. Ради преласка из корака у трчећи корак командује се:

„Трчећим – КОРАКОМ!”

На извршни део команде који је под левом ногом, искорачити десном још један корак и левом продужити кретање трчећим кораком.

61. Ради преласка из трчећег корака у корак, командује се:

„Ко-ра-КОМ!”

На извршни део команде који је под левом ногом, искорачити још један корак десном ногом и левом продужити кретање кораком.

62. Кретање трком с места отпочиње на команду:

„Трком, напред – МАРШ!”

Ради преласка из корака или трчећег корака у трк, командује се:

„ТРКОМ!”

Ради преласка из трка у трчећи корак, командује се:

„Трчећим – КОРАКОМ!”

На ову команду лице претрчи 3-4 корака и прелази у трчећи корак.

63. Ради заустављања командује се:

„Војник Перих – СТОЈ!”

„Одељење (вод, чета) – СТОЈ!”

Припремни део команде завршава се под левом ногом, извршни под десном. На ову команду, при кретању маршевским и стројевим кораком искорачити још један корак левом ногом, десну чврсто привући левој и заузети став „мирно”.

При кретању трчећим кораком, искорачити још два корака, ногу до ноге привући у такту корака, зауставити се и заузети став „мирно”.

При кретању трком искорачити још три до четири корака, привући ногу до ноге и заузети став „мирно”.

64. За кретање кораком и трчећим кораком с наоружањем у ставу „к нози”, на краћим растојањима, на припремни део команде пушку подићи тако да шака буде на десном куку, а кундак одигнут од тла. За кретање на дужим одстојањима ношење регулише старешина.

За кретање трком, десном руком узети пушку за дрвену облогу или ручицу за ношење, у висини појаса.

Када је оружје у ставу „о десно раме”, „на груди”, „на леђа”, „на раме” или „о раме”, при кретању маршевским, стројевим и трчећим кораком задржава се у ставу у коме је било. При кретању трком оружје се носи како регулише старешина.

4. ОКРЕТАЊЕ

65. Окретање на месту и кретању је: „надесно”, „налево” и „налево круг”.

Окретање „надесно” и „налево” износи $\frac{1}{4}$, а „налево круг” $\frac{1}{2}$ круга.

66. Окретање на месту извршава се на команду:

„Наде-СНО!”

„Нале-ВО!”

„Налево – КРУГ!”

Окретање „надесно” се изводи у два раздела: **први раздео** – окренути се на пети десне и прстима леве ноге, задржавајући положај тела и руку као у ставу „мирно”. При окретању ноге не треба савијати у коленима, а тежину тела пренети на десну ногу (слика 19) и **други раздео** – леву ногу хитро принети десној. Окретање „налево” (слика 19 а) и „налево круг” изводи се на пети леве и прстима десне ноге. Поступак је исти као и приликом окретања „надесно”, с тим да се тежина тела преноси на леву ногу.

Слика 19 – Окретање „надесно” (1. раздео) Слика 19 а) – Окретање „налево” на месту (1. раздео)

При окретању с оружјем у ставу „к нози” на припремни део команде оружје се одигне од тла десном шаком до висине бока. После окрета кундак се спусти на тло.

67. Окретање у кретању извршава се на команде:

„Наде - СНО!”

„Нале - ВО!”

„Налево – КРУГ!”

Команда за окретање „надесно” почиње под десном ногом. Радња се изводи у два раздела: **први раздео** – на извршни део команде који је под десном ногом, искорачити још један полукорак левом ногом и **други раздео** – окренути се хитро на прстима обе ноге и једновремено (с окретом) десном ногом продужити кретање у командованом правцу.

Команда за окретање „налево” почиње под левом ногом. Радња се изводи у два раздела: **први раздео** – на извршни део команде који је под левом ногом, искорачити још један полукорак десном ногом и **други раздео** – окренути се на прстима обе ноге и једновремено (с окретом) левом ногом продужити кретање у командованом правцу.

Команда за окретање „налево круг” почиње под левом ногом. Радња се изводи у три раздела: **први раздео** – на извршни део команде, који је под левом ногом, искорачити полукорак десном ногом ослоњем на предњи део стопала; **други раздео** – окренути се хитро на прстима обе ноге и, после окрета, пренети тежину тела на леву ногу и **трећи раздео** – искорачити десном ногом и продужити кретање.

Окретање при кретању трчећим кораком извршава се истим командама и на исти начин као и при кретању кораком. После окретања продужава се трчећим кораком.

При извршавању радњи на извршни део команде, руке су увек приљубљене уз тело као у ставу „мирно”. Радње се извршавају с оружјем као и без оружја.

Глава III

ПОЗДРАВЉАЊЕ, ПРИЛАЖЕЊЕ СТАРЕШИНИ И СКИДАЊЕ БЕРЕА, МАСКИРНЕ КАПЕ ИЛИ ШАПКЕ

1. ПОЗДРАВЉАЊЕ

68. Лица поздрављају руком и окретом главе, с места и у кретању. Руком поздрављају ако имају бере, маскирну капу и шапку (у даљем тексту: **капу**) и шлем на глави или су без њих. Окретом главе поздрављају ако имају оружје (сем када им је оружје на леђима, тада поздрављају руком).

69. Када поздравља руком, лице хитро подиже десну руку испред тела и средњи прст наслања на слепоочницу.

При поздрављању с капом, односно шлемом, средњи прст је на ивици сунцобрана, односно ободу шлема изнад слепоочнице. У оба случаја остале прсте опружити и саставити, шаку дланом окренути к образу, а лакат природно савити (слика 20).

Леву руку са састављеним и опруженим прстима приљубити уз тело.

После поздрава руку хитро спустити поред тела.

а) Са береом на глави

б) С маскирном
капом на глави

в) Са шапком на
глави

г) Са шлемом на
глави

Слика 20 – Поздрављање руком, с места

Када поздравља руком (без капе и шлема на глави), лице поступа како је објашњено у ставу 1. ове тачке (слика 21).

70. Када лице стоји у месту и треба да поздрави старијег који пролази, када му старији приђе на три до пет корака окрене се према њему и поздравља га у ставу „мирно”, пратећи га погледом и окретом главе, а руку не помера са слепоочнице (ивице сунцобрана – шлема).

Када старији прође један до два корака, лице окреће главу право и хитро спусти руку поред тела.

Ако су лицу руке заузете, поступа како је наведено у ставу 1. ове тачке, с тим да поздравља старијег само окретом главе и погледом, а подофицири и официри и малим наклоном главе.

а) Без капе на глави

б) Без шапке на глави

Слика 21 – Поздрављање руком, без капе, с места

71. Када лице пролази поред старијег, три до пет корака пре сусрета, окреће главу у његовом правцу, гледа га право у очи и једновремено с окретом главе хитро диже десну руку, леву руку приљубљује уз тело и поздравља (слика 22).

а) Са береом на глави

б) С маскирном капом на глави

Слика 22 – Поздрављање у кретању

Када прође поред старијег један до два корака, окреће главу право, хитро спушта руку и продужава кретање.

Ако су лицу руке заузете, поступа како је наведено у ставу 1. ове тачке и поздравља старијег само окретом главе и погледом, а подофицири и официри и малим наклоном главе.

Ако је лице без капе и шлема на глави, поступа како је наведено у ставу 1. ове тачке (слике 22 д и ђ).

в) Са шапком на глави

г) Са шлемом на глави

д) Без капе на глави

ђ) Без шапке на глави

е) Стројевим кораком

Слика 22 – Поздрављање у кретању

72. Лице које има оружје у ставу „о десно раме” (слика 23 а), „к ноzi” (слика 23 б), „на груди” (слика 23 в) поздравља само окретом главе и погледом. Лева рука је приљубљена уз тело. Ако поздравља с места, претходно заузима став „мирно”.

Када је оружје у ставу „на леђа”, поздравља се као и без оружја (слика 23 д).

73. Начин поздрављања „почасним поздравом” регулисан је у тачки 50. овог правила.

а) У ставу „о десно раме”, с места

б) У ставу „к ноzi”, с места

в) У ставу „на груди”, с места

г) У ставу „о десно раме”, у кретању

д) У ставу „на леђа”, у кретању

ђ) У ставу „на груди”, стројевим кораком

е) У ставу „о десно раме”, стројевим кораком

Слика 23 – Поздрављање с оружјем, с места и у кретању

2. ПРИЛАЗЕЊЕ СТАРЕШИНИ

74. Лице прилази старешини маршевским кораком, сем када предаје рапорт испред строја јединице. На одстојању од три до пет корака од старијег заузима чвршће држање гледајући га право у очи, зауставља се, заузима став „мирно”, поздравља и обраћа му се, на пример:

- ако је непосредно позван: „**Изволите, господине капетане**”; а ако га старешина не познаје: „**Изволите, господине капетане, војник Марко Марковић**”;
- ако је посредно позван: „**Господине капетане, јављам се по вашем наређењу**”; а ако га старешина не познаје: „**Господине капетане, војник Марко Марковић, јављам се по вашем наређењу**”;
- ако прилази, а старешина га није позвао: „**Господине капетане, пуковник Павловић је наредио да му се јавите**”; а ако га старешина не познаје: „**Господине капетане, војник Марко Марковић, пуковник Павловић је наредио да му се јавите**”.

После обраћања старијем, млађи заузима став „на месту вољно” и разговор обавља у том ставу.

Када обави разговор, млађи тражи одобрење за одлазак, на пример: „**Господине капетане, дозволите да одем**”. Пошто старији одобри, заузима став мирно, поздравља, окреће се „налево круг” и одлази.

Лице када се налази у канцеларији одступа корак уназад и излази, настојећи да (у зависности од канцеларијског простора) не окреће леђа старијем.

75. Наоружано лице прилази старешини с оружјем у ставу „о десно раме”.

3. СКИДАЊЕ КАПЕ

76. Лице скида капу на команду:

„Капу – СКИНИ!”

Слика 24 – Начин држања капе након скидања с главе

На ову команду лице левом руком хвата бере одозго изнад знака (маскирну капу и шапку за ивицу сунцобрана по средини), скида је с главе и приноси уз леву бутину тако да отвор капе буде окренут ка бутини, а предњи део са знаком Војске Србије управљен навише (слике 24 а, б и в).

При скидању шапке у затвореним просторијама лице десном руком хвата шапку за ивицу сунцобрана по средини, скида је с главе и ставља испод пазуха леве руке тако да отвор шапке буде окренут ка телу а предњи део са знаком напред (слика 24 г).

77. Лице ставља капу на главу на команду:

„Капу – СТАВИ!”

На ову команду лице ставља бере (маскирну капу и шапку) на главу левом руком, намешта је с обе руке, тако да знак Војске Србије на береу буде изнад левог ока, а на маскирној капи и шапки изнад средине чела.

При стављању шапке у затвореним просторијама, лице десном руком хвата за сунцобран и ставља шапку на главу, намешта је с обе руке тако да знак на шапки буде изнад средине чела.

Слика 25 – Војник с береом на глави

Слика 26 – Војник с маскирном капом на глави

Слика 27 – Старешина с шапком на глави

Слика 28 – Војник с шлемом на глави

78. Лице када је с оружјем у ставу „к нози”, пре него што стави капу или шлем на главу, ремник оружја пребацује преко десне руке, тако да оружје буде између десне руке и тела.

Глава IV

СТРОЈЕВИ И РАДЊЕ ОДЕЉЕЊА

СТРЕЉАЧКО (ИЗВИЋАЧКО) ОДЕЉЕЊЕ, ТИМ У СПЕЦИЈАЛНИМ ЈЕДИНИЦАМА И ОДЕЉЕЊЕ СНАЈПЕРИСТА ДП 12,7 mm

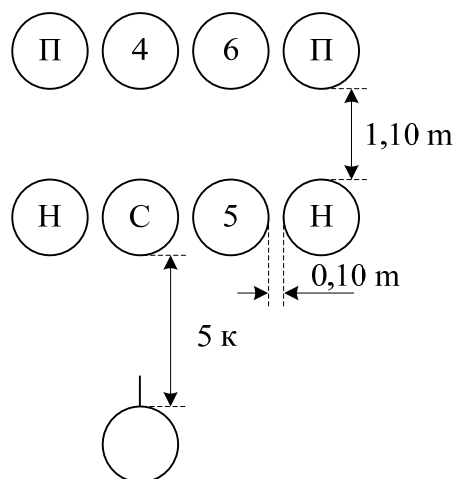
1. ПОСТРОЈАВАЊЕ, КРЕТАЊЕ, ОКРЕТАЊЕ И РАДЊЕ С ОРУЖЈЕМ

79. Зборни стројеви одељења су: двоврсни строј, једноврсни строј, колона по један и колона по два.

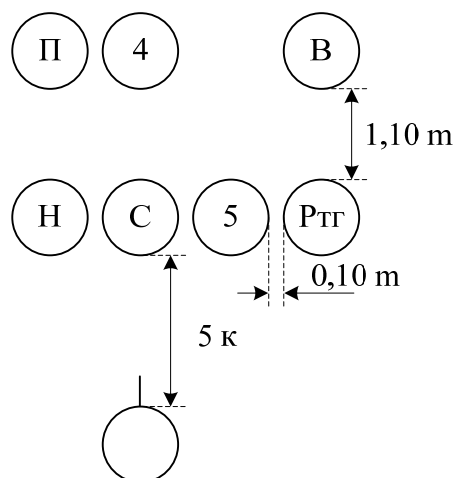
80. Да се одељење построји у двоврсни строј, командир одељења командује:

„Одељење, у две врсте – ЗБОР!”

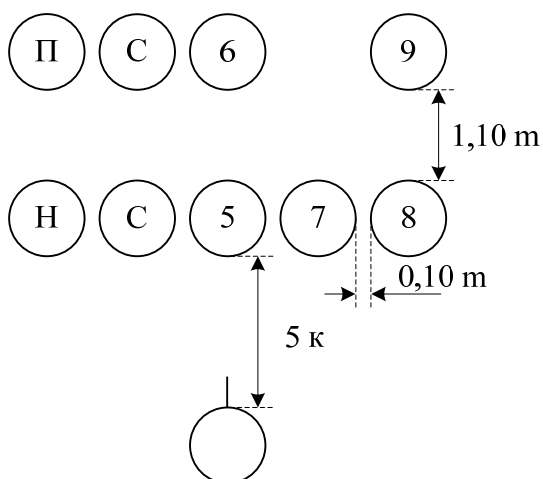
На ову команду војници се брзо постројавају тако да средњи војник стане пет корака испред командира одељења, окренут лицем к њему. Средњи војник из друге врсте стаје иза средњег прве врсте, а остали војници у одељењу постројавају се десно и лево од њих (слика 29). Нишанције пушкомитраљеза су на крилима у првој врсти (ако одељење има један пушкомитраљез, нишанција је на десном крилу). Помоћници стоје у потиљак нишанцијама (код пушкомитраљеза М-84). Непотпун ред, ако га има, увек је други с левог крила.

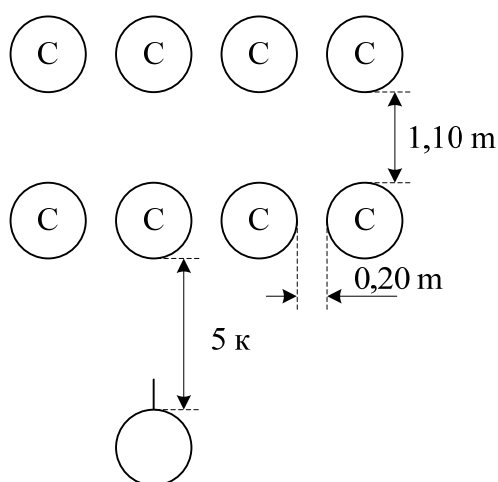
Слика 29 – Стрељачко одељење постројено у двоврсни строј

Слика 30 – Извиђачко одељење постројено у двоврсни строј

Слика 31 – Тим у специјалној јединици постројен у двоврсни строј

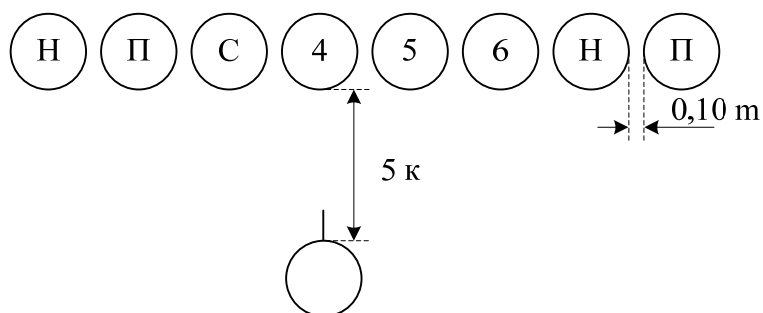
Слика 32 – Одељење снајпериста ДП 12,7 mm

Распоред војника у одељењу је сталан.

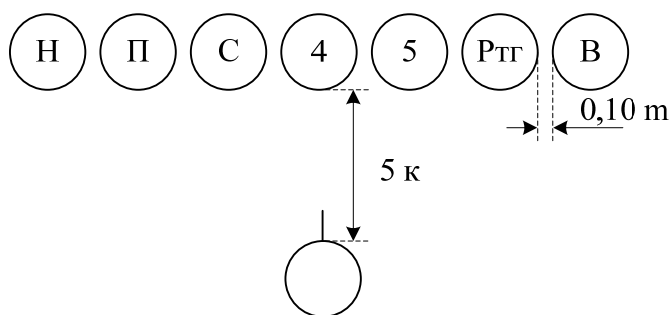
81. Да се одељење построји у једноврсни строј, командир одељења командује:

„Одељење, у врсту – ЗБОР!”

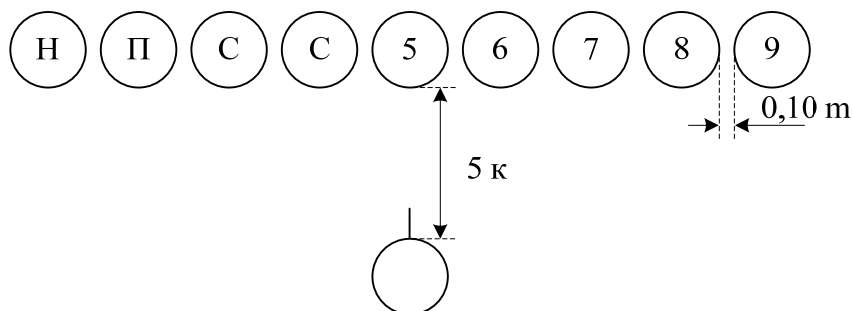
На ову команду одељење се постројава као у тачки 80. овог правила, с тим да војници из друге врсте стају лево од војника прве врсте (слика 33).

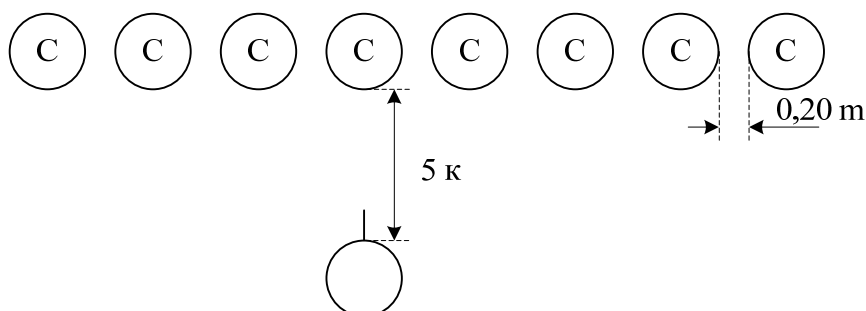
Слика 33 – Стрељачко одељење постројено у једноврсни строј

Слика 34 – Извиђачко одељење постројено у једноврсни строј

Слика 35 – Тим у специјалној јединици постројен у једноврсни строј

Слика 36 – Одељење снајпериста ДП 12,7 mm постројено у једноврсни строј

82. Одељење (група) до пет војника увек се постројава у једноврсни строј. Да се одељење (група–тим) построји у једноврсни строј, командир одељења (групе–тима) командује:

„Одељење (група, тим), у врсту – ЗБОР!”

На ову команду војници се постројавају лево од командира.

При кретању одељења (групе) у колони по један, командир одељења (групе) је на челу.

83. Да се одељење построји у колону по један, командир одељења командује:

„Одељење, у колону по један – ЗБОР!”

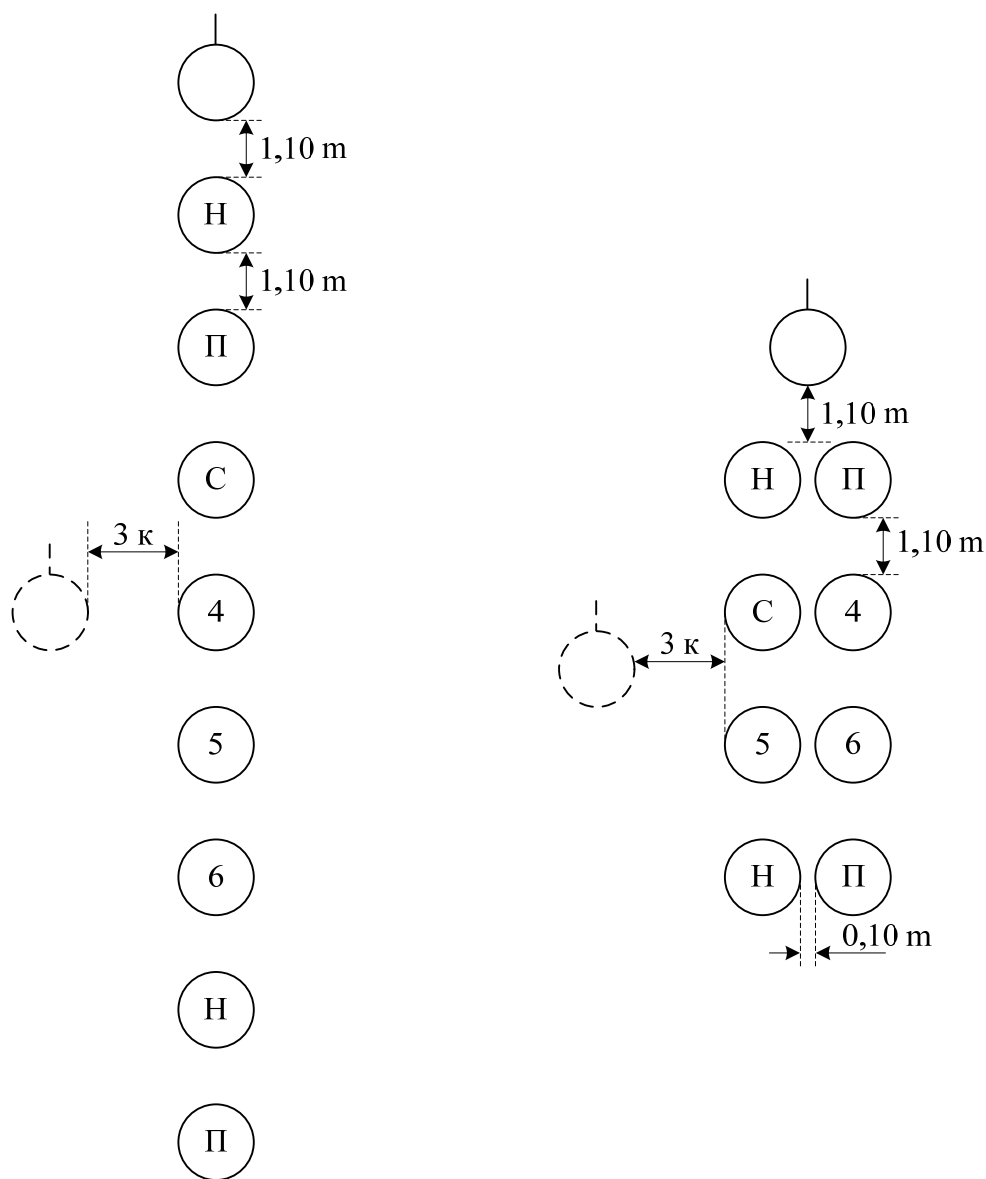
На ову команду одељење се постројава позади командира одељења на одстојању од 1,10 m (слика 37 а). После издате команде, командир одељења се окреће налево круг и прати постројавање.

84. Да се одељење построји у колону по два, командир одељења командује:

„Одељење, у колону по два – ЗБОР!”

На ову команду одељење се постројава иза командира одељења на одстојању 1,10 m (слика 37 б). После издате команде, командир одељења се окреће налево круг и прати постројавање.

При кретању одељења у колони по један (два) командир одељења се креће с леве стране три корака од средине колоне или на челу колоне, на одстојању од 1,10 m.

а) Колона по један

б) Колона по два

Слика 37 – Стрелачко одељење постројено у колону по један и колону по два

85. Да се одељење брже построји, командир одељења командује:

„Одељење, у две врсте (у врсту), трчећим кораком (трком) – ЗБОР!” или

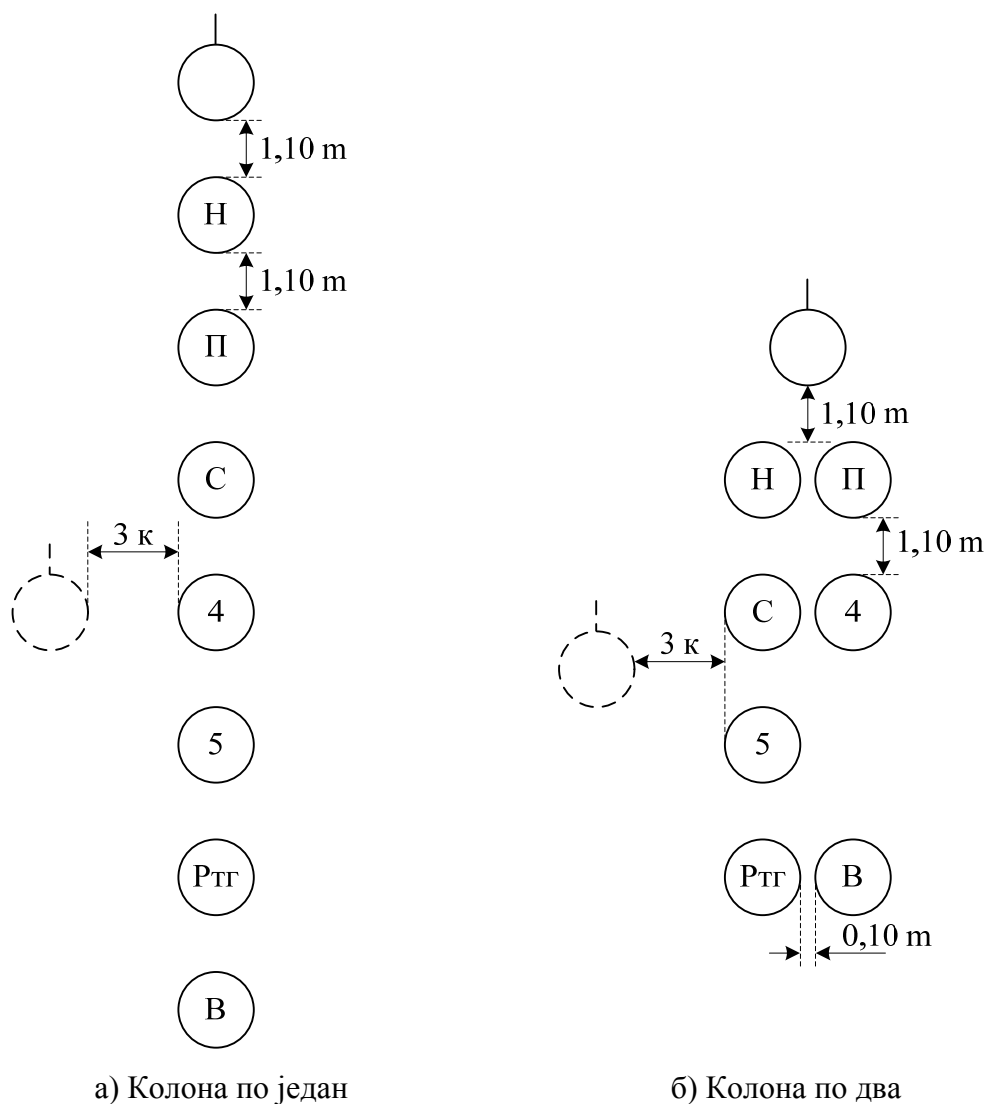
„Одељење, у колону по један (два), трчећим кораком (трком) – ЗБОР!”

На ову команду одељење се постројава трчећим кораком односно трком.

86. Да се одељење поравна по фронту, командир одељења командује:

„Надесно (налево) рав–НАЈС' !”

На ову команду војници, сем крилног (крилних) на означеној страни, окрећу брзо и једновремено главу и поглед у командовану страну, заузимају прописано одстојање и растојање (војници друге врсте стају у потиљак војницима прве врсте) и равнају се тако да им рамена буду у једној линији и да сваки види груди четвртог војника, бројећи и себе.

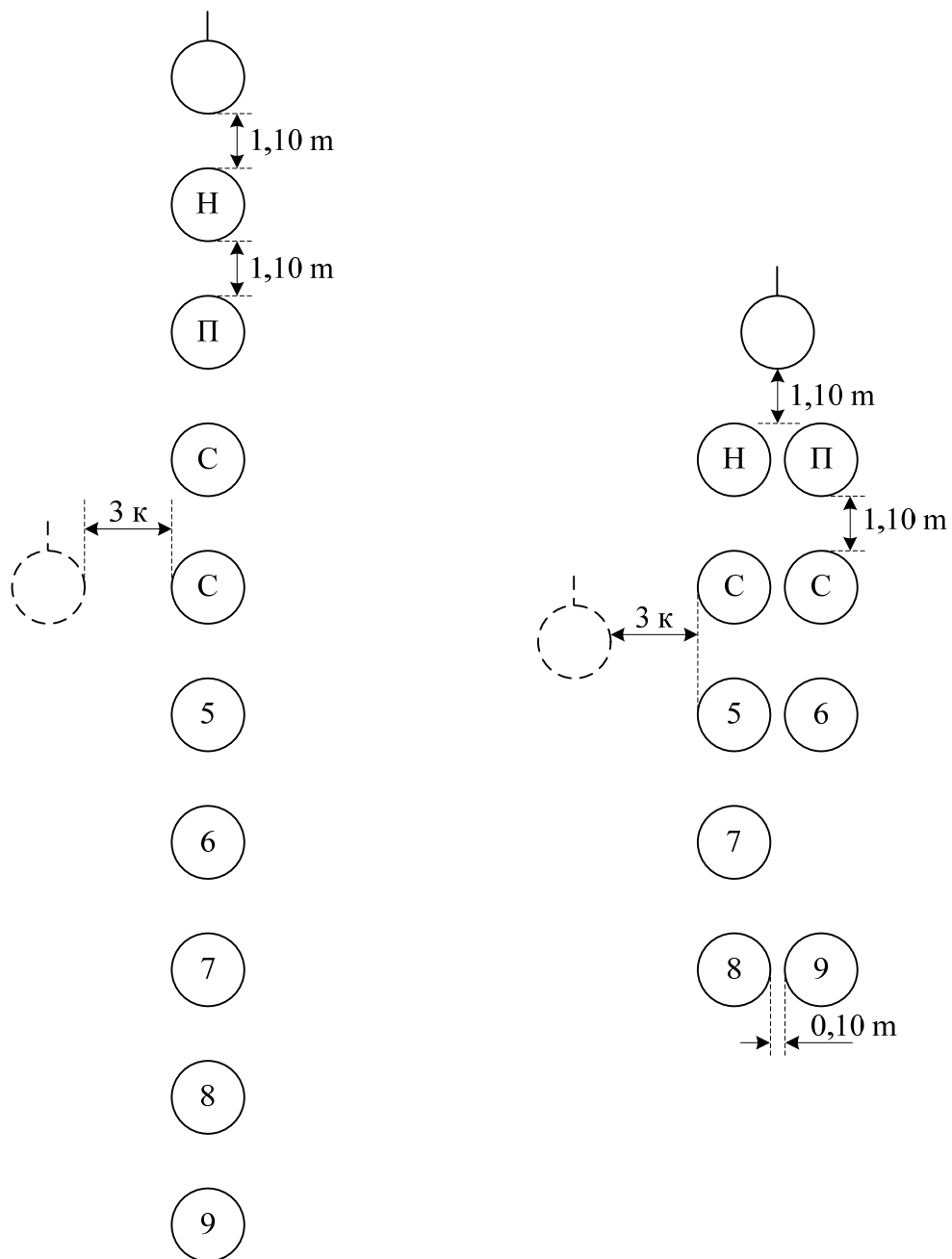
Слика 38 – Извиђачко одељење постројено у колону по један и колону по два

Командир одељења, ако је потребно, одлази три корака у продужењу крила, окреће се „налево круг” и проверава равнање прве, а затим друге врсте. За поправку равнања даје знак руком на коју страну је равнање. Хоризонтално испружена рука означава крило равнања, мало више подигнута означава средину, а још више подигнута означава супротно крило. Ако је с пушком (аутоматом), пушку (аутомат) држи у левој (десној) руци у вертикалном положају за ширину шаке од тела.

После завршеног равнања, командир одељења, ако је био на крилу, стаје пред средину строја и командује:

„Мир - НО!”

На ову команду војници брзо и једновремено окрећу главу право.

а) Колона по један

б) Колона по два

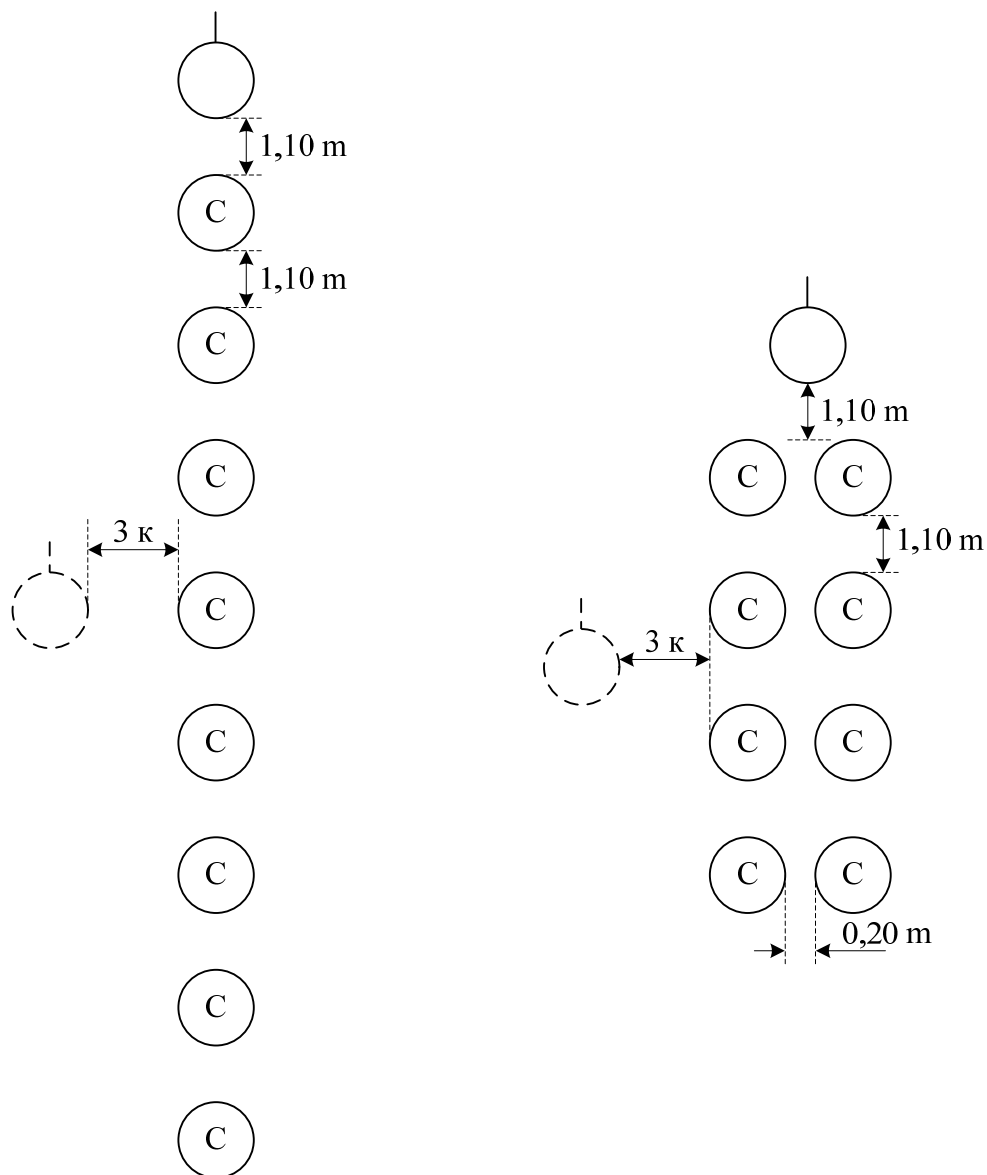
Слика 39 – Тим у специјалној јединици постројен у колону по један и колону по два

87. Сва остала одељења предвиђена формацијама у организацијским јединицама Војске Србије постројавају се у зборне стројеве по принципу постројавања стрељачког одељења.

88. Да се одељење поравна по дубини, командир одељења командује:

„У – ПОТИЉАК!”

На ову команду војници прве врсте поравнавају се по фронту и заузимају растојање, а остали одмах стају у потиљак, узимају прописно одстојање и растојање. Командир одељења, ако је потребно, одлази пет корака испред челних, окреће се „налево круг” поправља равнање руком или гласом док у реду не види само војника по коме равна.

а) Колона по један

б) Колона по два

Слика 40 – Одељење снајпериста ДП 12,7 mm постројено у колону по један и колону по два

89. Из строја се излази: из прве врсте најкраћим путем, а из друге врсте војник излази иза строја, обилазећи лево или десно крило зависно које му је ближе. При повратку у строј, војник прве врсте поравна пете с осталима, окреће се „налево круг” и заузима став као и остали војници у строју, а војник друге врсте враћа се на своје место обилазећи ближе крило.

При узимању оружја „о десно раме” и „к нози”, војници наоружани пушкомитраљезом радње изводе једновремено с војницима наоружаним пушкама. Ако се жели да нишанција(е) пушкомитраљеза М-84 заузме став „на раме” или „о раме”, командир одељења командује:

„Пушкомитраљез(е) на ра-МЕ!” или

„Пушкомитраљез(е) о ра-МЕ!”

90. Да одељење крене напред кораком, трчећим кораком или трком, командир одељења командује:

„Одељење, напред – МАРШ!” или **„Одељење, правац ... напред – МАРШ!”**

„Одељење, трчећим кораком (трком) напред – МАРШ!”

На ову команду одељење једноремено креће на начин регулисан за појединца. Средњи војник креће се одређеним правцем (у колони по два – нишанција првог пушкомитраљеза односно другог пушкомитраљеза), а остали се равнају по њему.

91. Да се одељење заустави, командир одељења командује:

„Одељење – СТОЈ!”

На ову команду одељење се зауставља поступајући према тачки 63. овог правила.

92. Оружје се одлаже из основног става.

Да би се оружје одложило на земљу, када је одељење постројено у две врсте, командир одељења командује:

„Прва врста, два корака напред – МАРШ!”

Да одељење одложи оружје, командир одељења командује:

„Оружје – ОДЛОЖИ!”

На ову команду сви војници једноремено искораче левом ногом корак напред (оружја с ножицама одлажу на ножице), сагињу се и одлажу оружје на тло, ручице затварача окренуте су ка тлу; потков кундака поравнат је с прстима десне ноге. После ових радњи леву ногу примичу до десне.

Аутомати и аутоматске пушке М-70А скидају се с десног рамена једноремено уз искорак левом ногом и одлажу на ручицу затварача на тло. Кундак (дно сандука) равна се с прстима десне ноге.

93. Да одељење узме одложено оружје, командир одељења командује:

„Код оружја – ЗБОР!”

На ову команду одељење се постројава поред оружја тако да прсти десне ноге лица буду код поткова кундака (дна сандука), поравнати с потковом кундака (дном сандука).

Командир одељења затим командује:

„Оружје – УЗМИ!”

На ову команду војници искорачују левом ногом корак напред, узимају оружје у десну руку и исправљајући се привлаче леву ногу до десне. Нишанције пушкомитраљеза склапају ножице, а оружја с преклапајућим кундаком узимају у став „о десно раме”.

Да се одељење построји у двоврсни строј, командир одељења командује:

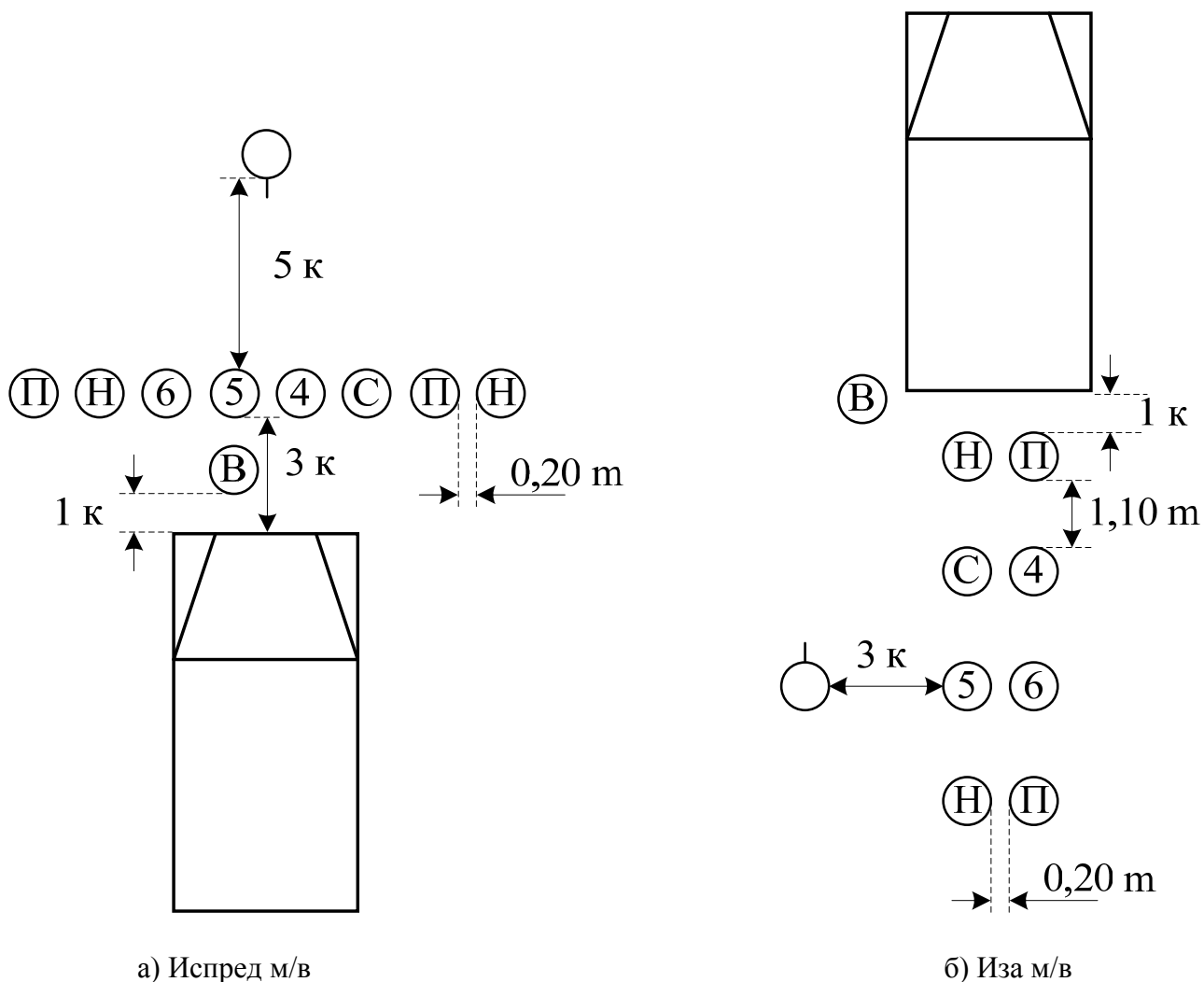
„Друга врста, два корака напред – МАРШ!”

2. ЗБОРНИ СТРОЈЕВИ ОДЕЉЕЊА С МОТОРНИМ ВОЗИЛИМА

94. Да се одељење построји код возила, командир одељења командује:

„Одељење, испред (позади) возила – ЗБОР!”

Постројавање формацијски предвиђених одељења врши се као и постројавање стрелачког одељења.

Слика 41 – Постројавање одељења са м/в

95. Да се одељење укрца у возило односно утовари опрему, командир одељења командује:

„Са укрцавањем – ПОЧИЊИ!” (ако се укрцава) или

„Са утоваром – ПОЧИЊИ!” (ако се утовара опрема).

На ову команду војници заузимају своја места на м/в у складу с распоредом у одељењу. Након укрцавања на возило војници држе обема рукама оружје између ногу кундаком ослоњеним на под, а оружја с преклапајућим кундаком на натколеницама с цевима окренутим супротно од кабине возила.

Опрема се утовара према наређењу командира одељења.

96. Да одељење изађе из возила, односно истовари опрему, командир одељења командује:

„Са искрцавањем – ПОЧИЊИ!” (ако се искрцава),

„Са истоваром – ПОЧИЊИ!” (ако се истоварује опрема).

На ову команду војници излазе из возила, односно истоварују опрему. После изласка, односно истоварања, лица поступају према наређењу командира одељења.

3. ПОЗДРАВЉАЊЕ

97. Одељење поздравља у месту и кретању.

98. Ради поздрављања с места, одељење се увек постројава у двоврсни строј, сем одељења мањег од пет војника, када се постројава у врсту. Ако је одељење с оружјем, оружје је на десном рамену.

Да одељење поздрави старешину или друго лице, зависно откуда старешина или лице долази, командир одељења командује:

„Поздрав на-де-СНО!”

„Поздрав на-ле-ВО!”

„По-ЗДРАВ!”

Команда се издаје када старешина или лице приђе на 15 до 20 корака.

На извршни део команде војници хитро и једновремено окрећу главе у командовану страну, пратећи старешину или лице кретањем главе и погледом.

После предаје рапорта командир одељења искорачи један корак у страну, тако да старешина или лице буде до строја, а он са спољне стране и прати га један корак иза и у страну.

Старешина или лице поздравља јединицу:

„Официри, подофицири, цивилна лица и војници (студенти, ученици и слушаоци) – ЗДРАВО!” (ако су у строју официри, подофицири, цивилна лица и војници, студенти, ученици и слушаоци – лица на другом стручном оспособљавању за официре и подофицире).

Уколико се у строју не налазе све наведене категорије припадника Војске Србије, приликом поздрава обраћа се речима које садрже назив категорије само оних лица која су у строју (на пример: „Подофицири и војници – ЗДРАВО!”).

На овај поздрав лица једновремено отпоздрављају:

„ЗДРАВО”

После тога, командир одељења командује:

„Мир-НО!”

99. Ради поздрављања у кретању кад се одељење приближи старешини или лицу на 10 корака, зависно с које је стране старешина или лице, командир одељења командује:

„Поздрав наде-СНО!”

„Поздрав нале-ВО!”

На ову команду, ако се одељење кретало маршевским кораком, лица у строју прелазе у стројеви корак и једновремено окрећу главе и поглед ка старешини или лицу, сем челног који је на означеној страни. Командир одељења поздравља као појединац (тачка 71) и креће се стројевим кораком.

Кад зачеље прође поред старешине – лица два до три корака, командир одељења командује:

„Мир-НО!”

На ову команду војници окрећу главу право и продужавају кретање кораком којим су се кретали пре поздрава.

Ако је командир одељења поздрављао руком, пре командовања „мирно” спушта руку.

100. На похвалу старешине или другог лица „врло добро” или „одлично” лица одговарају гласно и сложено.

„СЛУЖИМО СРБИЈИ!”

Ради сложеног одговора у кретању, кад војници левом ногом додирну тло, изговарају „СЛУЖИМО”, а десном – „СРБИЈИ”.

101. Да одељењу да „вољно”, командир одељења командује:

„ВОЉНО”,

а у кретању:

„Вољ-НО!”

На ове команде војници поступају према тачки 24. овог правила, а командир одељења отпоздравља.

4. ПРЕСТРОЈАВАЊЕ

1) Престројавање на месту

102. Да се одељење престроји из двоврсног строја у колону по два и из једноврсног строја у колону по један, командир одељења командује:

„Наде-СНО!”

На ову команду одељење се окреће.

Затим командир одељења командује:

„У ПОТИЉАК!”

На ову команду војници заузимају прописано растојање и одстојање.

103. Да се одељење престроји из колоне по два (колоне по један) у двоврсни (једноврсни) строј, командир одељења командује:

„Нале-ВО!”

На ову команду одељење се окреће.

Затим командир одељења командује:

„Надесно (налево) рав-НАЈС'!”

На ову команду лица се равнају и заузимају прописано растојање и одстојање.

104. Да се одељење престроји из двоврсног строја у једноврсни строј, командир одељења командује:

„У врсту, престрој – СЕ!”

На ову команду средње лице остаје на месту, а остала лица прве врсте размичу се брзо десно и лево на један корак растојања, лица друге врсте стају лево од лица којима су били у потиљак.

105. Да се одељење престроји из једноврсног у двоврсни строј, командир одељења командује:

„У две врсте, престрој – СЕ!”

На ову команду лица друге врсте стају позади лица из прве врсте, а затим се брзо примичу ка лицу у средини (које стоји на месту) на прописаном растојању.

106. Да се лица у једноврсном строју, односно у двоврсном строју размакну, командир одељења командује:

„Од средине, размакни – СЕ!” или

„Улево (удесно), размакни – СЕ!” или

„Од средине (улево, удесно) на ... корака, размакни – СЕ!”

На ову команду лице у средини остаје на месту, остали се брзо размичу улево и удесно, односно улево (удесно) од деснокрилног (левокрилног).

Ако командом није означено растојање, лица се размичу на растојању од једног корака.

После размицања, лица се поравнавају према средини (крилима) и заузимају став „мирно”.

107. Да се лица у једноврсном строју односно у двоврсном строју примакну, командир одељења командује:

„Ка средини, примакни – СЕ!” или

„Удесно (улево), примакни – СЕ!”

На ову команду сва лица хитро се примичу, изузев онога према коме се примичу.

Ако је размицање (примицање) веће од једног корака, лица се окрећу у страну размицања (примицања) и крећу трчећим кораком на одређено растојање, а ако се размичу (примичу) на један корак, крећу се бочно без окретања.

2) Престројавање у кретању

108. Да се одељење престроји из двоврсног (једноврсног) строја у колону по два (један) у бочну страну, командир одељења командује:

„На-де-СНО!”

На ову команду одељење се окреће „надесно”, челни продужава кретање пуним кораком, а остали скраћеним до прописаног одстојања.

109. Да се одељење престроји из колоне по два (један) у двоврсни (једноврсни) строј, командир одељења командује:

„На-ле-ВО!”

На ову команду одељење се окреће „налево”. После окретања одржач правца иде право, а остали лица се примичу на прописано растојање и поравнавају без посебне команде.

110. Да се одељење престроји из колоне по два у колону по један, командир одељења командује:

„У колону по један, престрој – СЕ!”

На ову команду лице на челу левог реда продужава кретање, а остали скраћују корак; лица десног реда долазе у потиљак лицима с којима су били поравнати, па сваки, чим добије простор, продужава кретање пуним кораком.

111. Да се одељење престроји из колоне по један у колону по два, командир одељења командује:

„У колону по два, престрој – СЕ!”

На ову команду лице на челу скраћује корак, лица десног реда иду удесно и образују колону по два, а затим командир одељења командује:

„Пуним – КОРАКОМ!”

На ову команду одељење прелази у корак.

5. ЗАХОЂЕЊЕ

112. Одељење заходи с места и у кретању.

Да одељење заходи с места, командир одељења командује:

„Одељење десним (левим) крилом напред – МАРШ!”, а у кретању:

„Десним (левим) – КРИЛОМ!”

Ако је одељење у двоврсном (једноврсном) строју, крилни означене стране креће кораком и заходи, а крилни супротног крила (око кога се заходи) креће се краћим кораком у луку полупречника од три корака. Остала лица подешавају своје кретање тако да буду поравнати с крилом које заходи.

Кад је одељење у колони, чело заходи по луку полупречника од једног корака.

Кад је извршено захођење колико је потребно, командир зауставља одељење или командује:

„ПРАВО!”

На ову команду сва лица продужавају кретање право пуним кораком.

Глава V

СТРОЈЕВИ И РАДЊЕ ВОДА

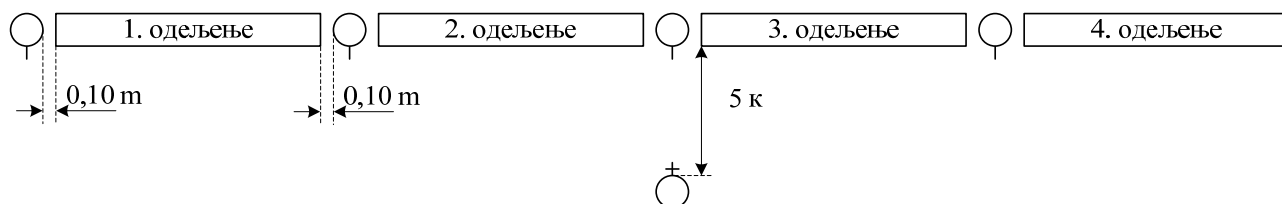
1. ПОСТРОЈАВАЊЕ

113. Зборни стројеви вода су: једноврсни строј, двоврсни строј, колона по један, колона по два и колона по три (четири или пет), а маршевски стројеви вода су: колона по један, колона по два и колона по три (четири или пет).

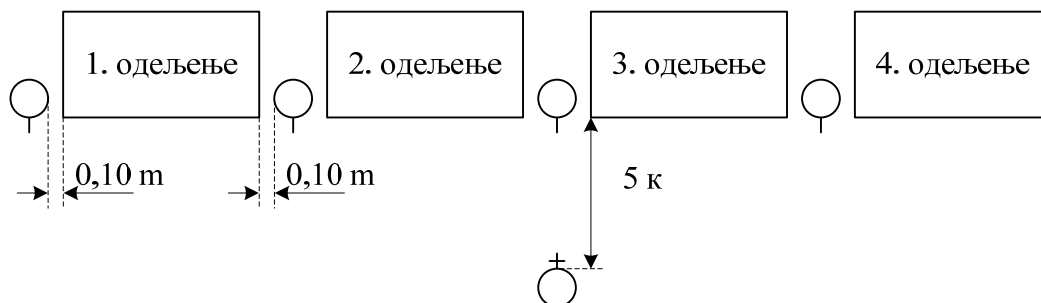
114. Да се вод построји у двоврсни (једноврсни) строј, командир вода командује:

„Вод, у две врсте (врсту) – ЗБОР!“

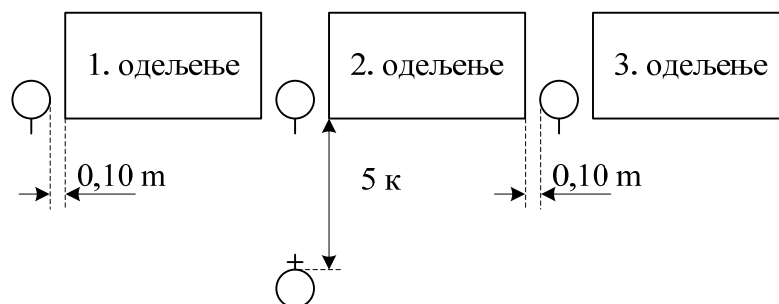
На ову команду вод се постројава испред командира вода на одстојању пет корака. Командир трећег одељења (ако вод има четири или пет одељења) односно командир другог одељења (ако вод има три одељења), стаје пет корака испред командира вода, а остала одељења се постројавају према редном броју одељења. Командири одељења су на десном крилу својих одељења (слике 42 и 43 а, б и в).

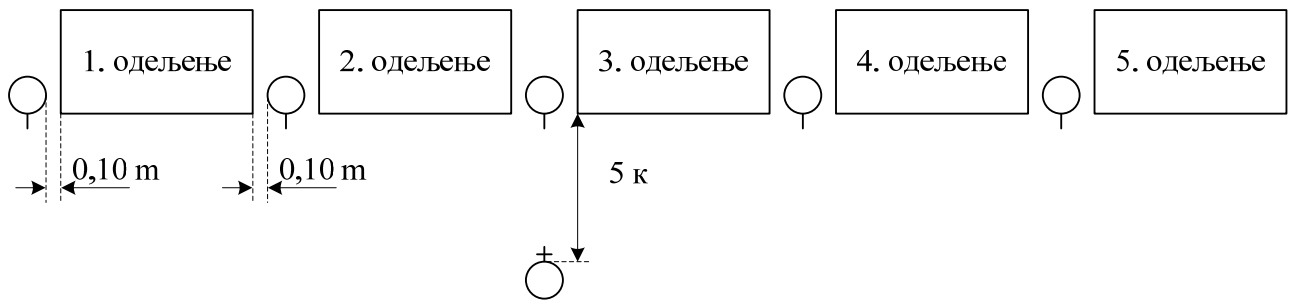
Слика 42 – Вод постројен у једноврсни строј

Слика 43 а) – Вод од четири одељења постројен у двоврсни строј

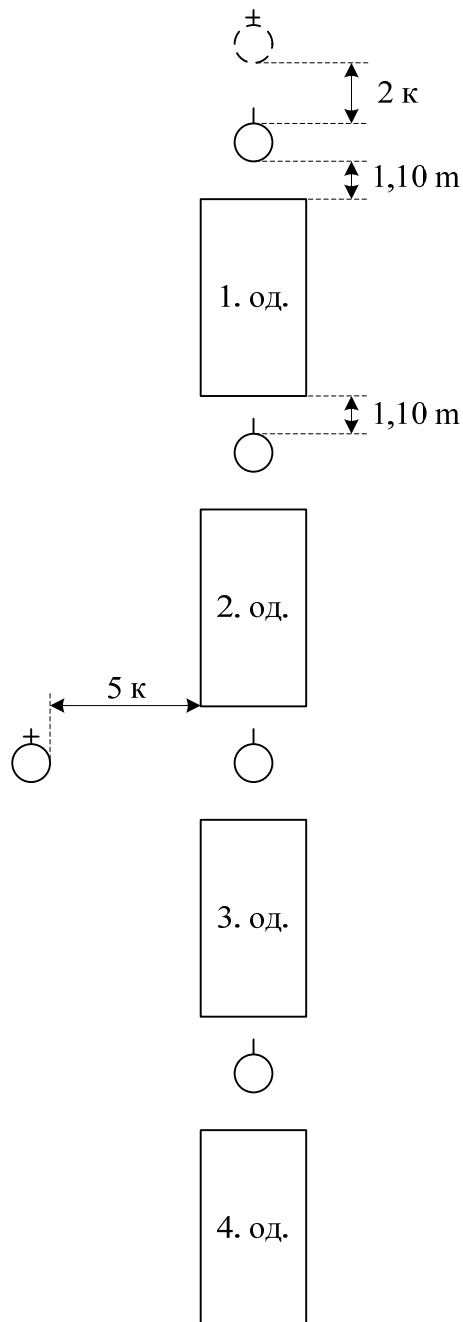

Слика 43 б) – Вод од три одељења постројен у двоврсни строј

Слика 43 в) – Вод од пет одељења постројен у двоврсни строј

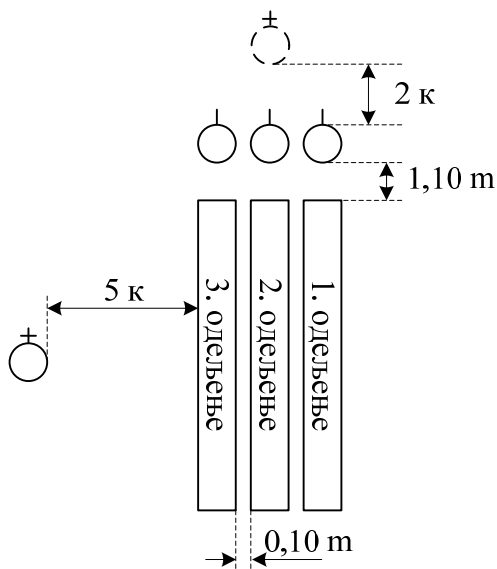
115. Да се вод построји у **колону по један** (два, три, четири или пет), командир вода командује:

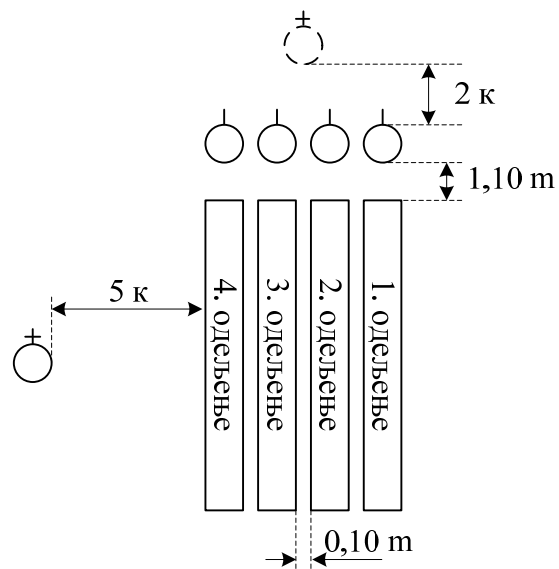
Слика 44 а) – Вод од четири одељења постројен у колону по два

„Вод, у колону по један (два, три, четири или пет) – ЗБОР!“

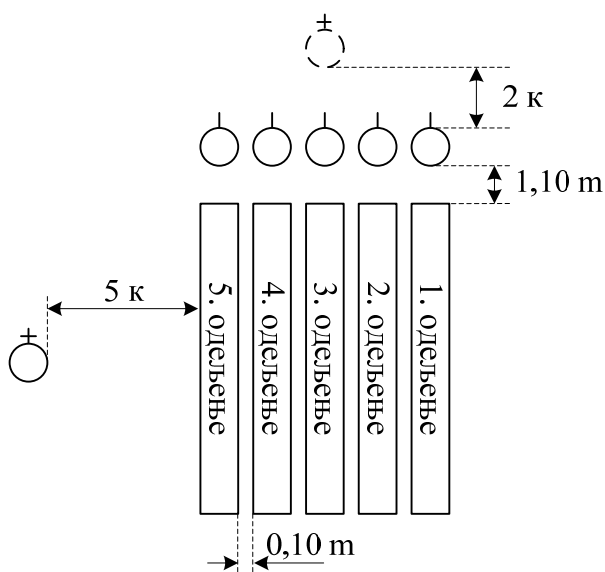
На команду за постројавање у колону по један, командир првог одељења стаје два корака иза командира вода, а иза њега се постројава прво одељење у колону по један. Остала одељења се постројавају једно иза другог у колону по један. На команду за постројавање у колону по два (три, четири или пет) вод се постројава према сликама 44 а, б, в и г.

Слика 44 б) – Вод постројен у колону по три

Слика 44 в) – Вод постројен у колону по четири

Слика 44 г) – Вод постројен у колону по пет

Командир вода се креће лево од средине колоне на растојању од пет корака или на челу колоне на одстојању од два корака.

Да се вод поравна по дубини, командир вода командује:

„У ПОТИЉАК!“

На ову команду поступак је исти као за одељење.

2. ПРЕСТРОЈАВАЊЕ

1) Престројавање на месту

116. Престројавање вода из двоврсног строја у једноврсни строј и обратно изводи се истим командама и на исти начин као и за одељење (тач. 104 и 105).

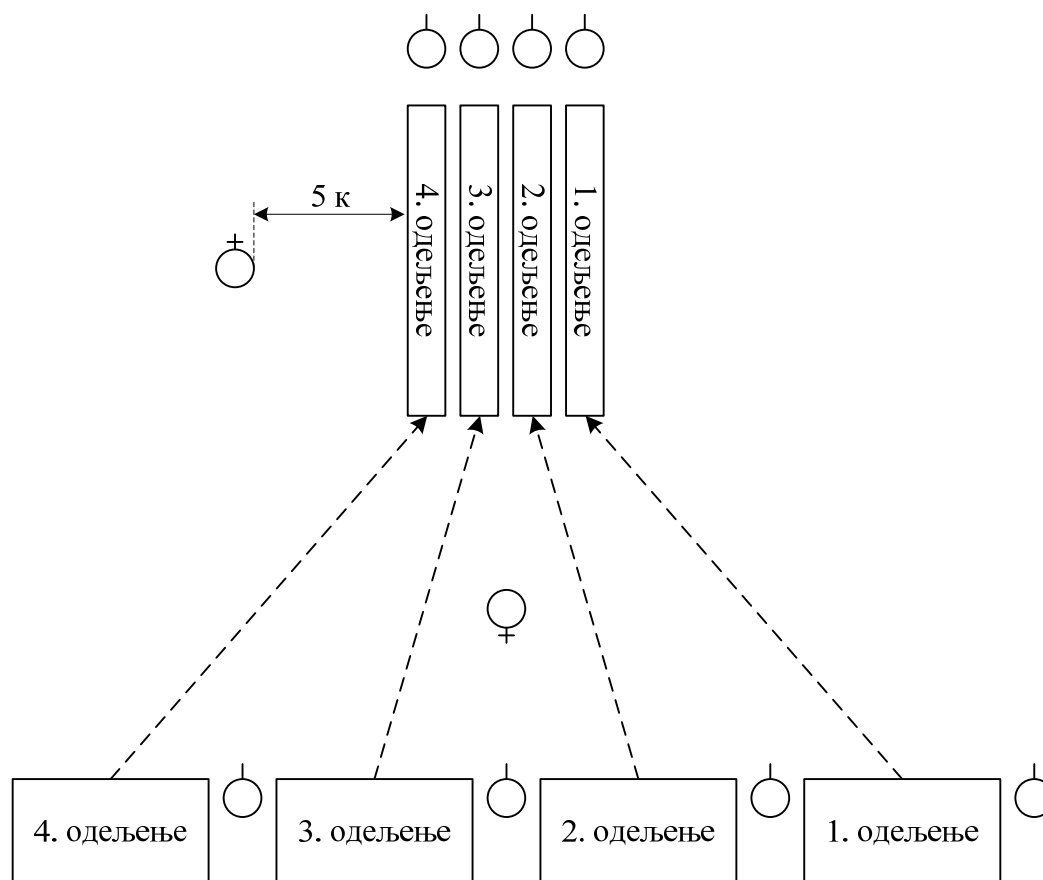
117. Престројавање вода из двоврсног (једноврсног) строја у колону по два (један) и обратно, обавља се окретањем вода „надесно” односно „налево”. Командири одељења после окретања надесно (у двоврсном строју) искораче пола корака удесно, а при окретању налево из колоне по два у двоврсни строј искорачују пола корака напред.

118. Престројавање вода из колоне по два у колону по један и обратно изводи се истим командама и на исти начин као и за одељење (тач. 110 и 111).

119. Да се вод престроји из двоврсног (једноврсног) строја с места у колону по четири (три или пет) у истом правцу, командир вода командује:

„Вод, у колону по четири (три или пет) напред – МАРШ!”

На ову команду командири одељења једновремено крећу напред, а одељења се престројавају у колону по један. Командир трећег (другог) одељења иде право, а остали командири одељења прилазе му косим кретањем. Лица иду за својим командирима одељења (слика 45).

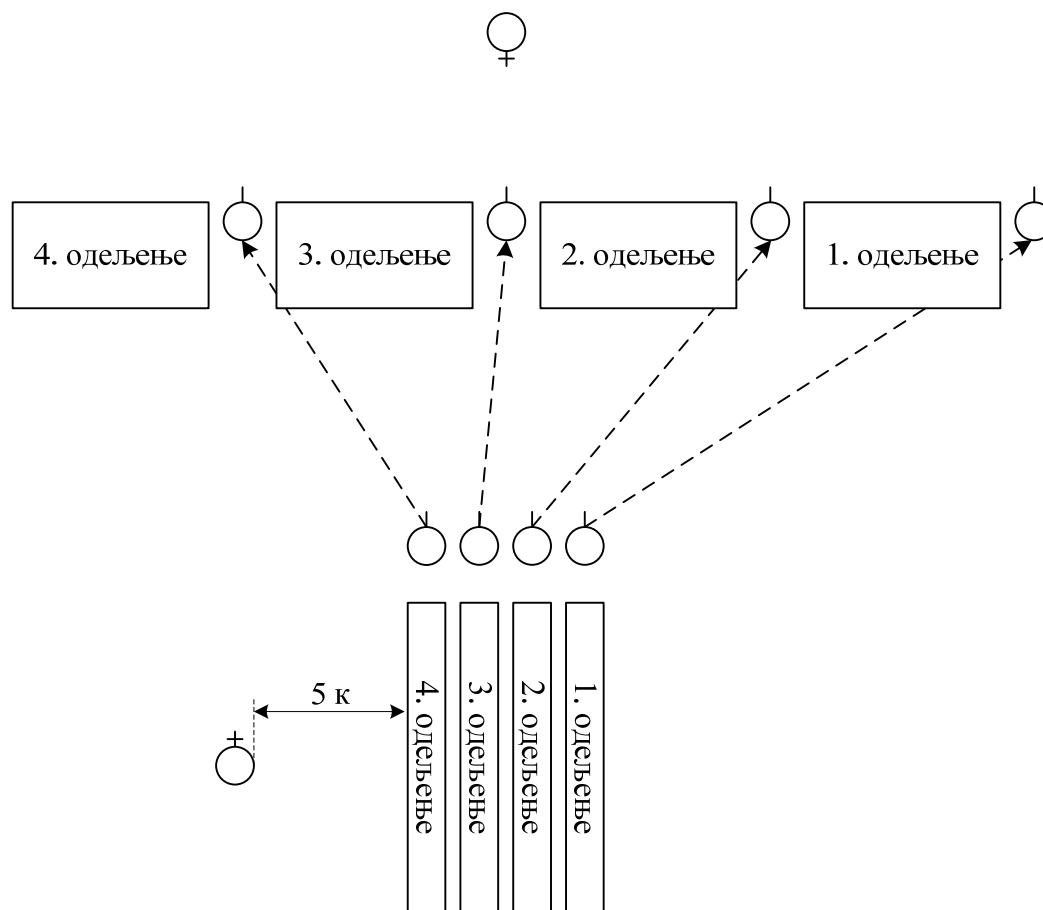
Слика 45 – Престројавање вода из двоврсног строја у колону по четири у истом правцу

120. Да се вод престроји из колоне по четири (три или пет) у двоврсни строј у истом правцу, с места и у кретању, командир вода командује:

с места, **„Вод, у две врсте напред – МАРШ“**,

а у кретању, **„У две врсте, престрој – СЕ!“**

Командир трећег (другог) одељења искорачи (продужи кретање) 10 корака и зауставља се, а остали командири одељења косим кретањем размичу се за ширину одељења и када дођу у његову висину, заустављају се. Лица у одељењима крећу се за својим командирима, а када се командири зауставе, престројавају се лево од њих у двоврсни строј (слика 46).

Слика 46 – Престројавање вода из колоне по четири у двоврсни строј у истом правцу

121. Да се вод престроји из колоне по један у колону по четири (три или пет) с места, командир вода командује:

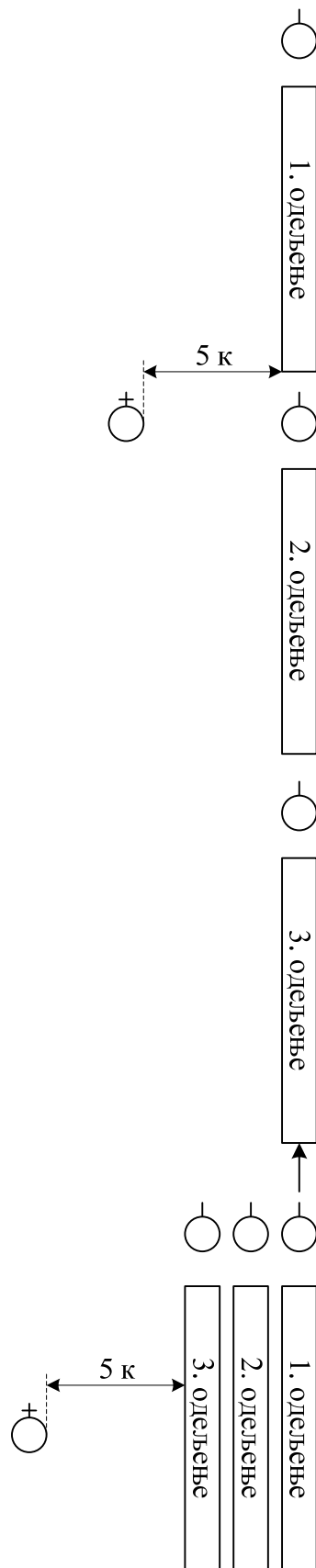
„Вод, у колону по четири (три или пет) напред – МАРШ!“

Прво одељење остаје на месту, а остала крећу улево и после изласка у висину првог одељења, заустављају се.

122. Да се вод престроји из колоне по четири (три или пет) у колону по један с места, командир вода командује:

„Вод, у колону по један напред – МАРШ!“

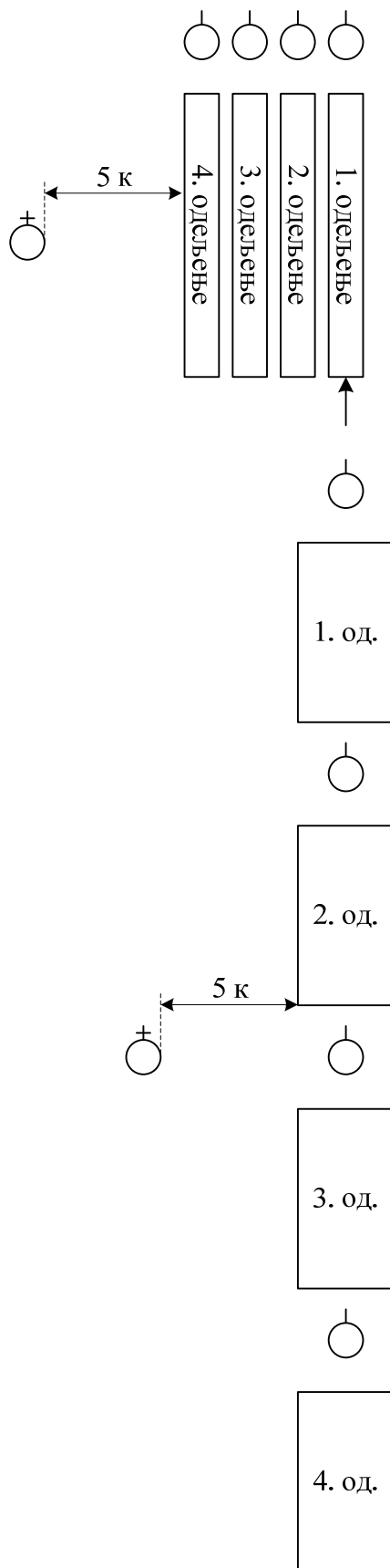
Прво одељење креће напред, а остала одељења кад добију простор косим кретањем долазе иза њега (слика 47).

Слика 47 – Престројавање вода из колоне по три у колону по један с места

123. Да се вод престроји из колоне по два у колону по четири (три или пет) с места, командир вода командује:

„Вод, у колону по четири (три или пет) напред – МАРШ!”

Слика 48 – Престројавање вода из колоне по два у колону по четири, с места и у кретању

Прво одељење креће напред и у кретању се престројава у колону по један, а после извршеног престројавања се зауставља. Остала одељења крећу се улево од првог одељења, а после престројавања, кад достигну висину првог одељења, заустављају се (слика 48).

2) Престројавање у кретању

124. Да се вод престроји из колоне по један у колону по четири (три или пет) у кретању, командир вода командује:

„У колону по четири (три или пет), престрој – СЕ!”

Прво одељење скраћује корак, остала излазе улево и по достизању висине првог одељења командир вода командује:

„Пуним – КОРАКОМ!”

Вод једновремено продужава кретање „пуним кораком”.

125. Да се вод престроји из колоне по четири (три или пет) у колону по један у кретању, командир вода командује:

„У колону по један, престрој – СЕ!”

Прво одељење продужава кретање, а остала скраћују корак и када добију простор продужавају кретање пуним кораком за првим одељењем (слика 45).

126. Да се вод престроји из колоне по два у колону по четири (три или пет) у кретању, командир вода командује:

„У колону по четири (три или пет), престрој – СЕ!”

Прво одељење скраћује корак и престројава се у колону по један; остала одељења крећу улево, престројавају се у колону по један и излазе у висину првог одељења. По команди командира вода:

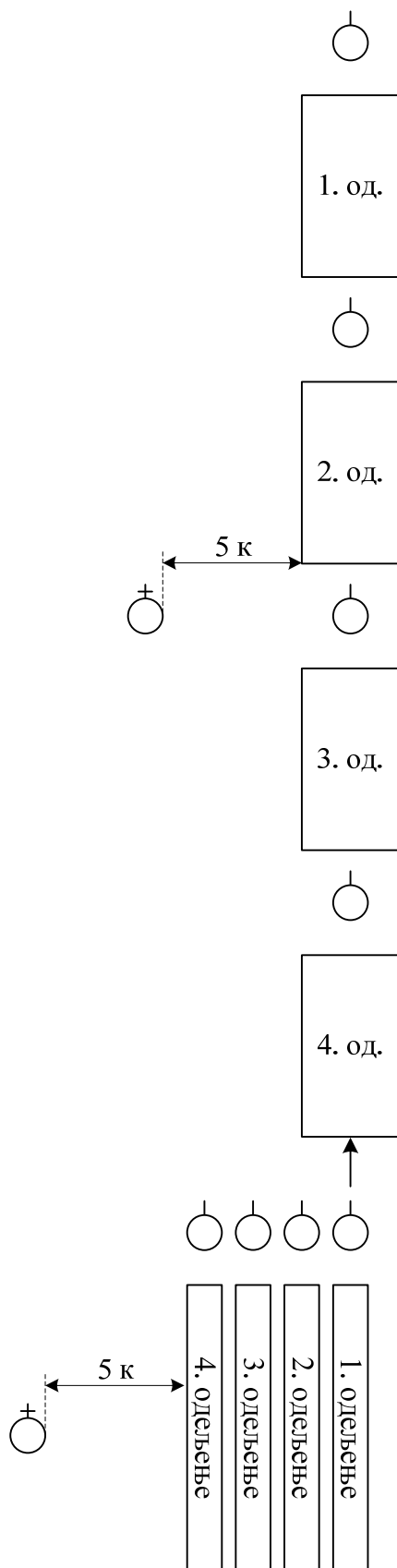
„Пуним – КОРАКОМ!”

једновремено настављају кретање (слика 48).

127. Да се вод престроји из колоне по четири (три или пет) у колону по два у кретању, командир вода командује:

„У колону по два, престрој – СЕ!”

На ову команду прво одељење продужава кретање и престројава се у колону по два, остала одељења скраћују корак и чим добију простор, престројавају се у колону по два и косим кретањем долазе иза првог одељења (слика 49).

Слика 49 – Престројавање вода из колоне по четири у колону по два, с места и у кретању

3. ПОЗДРАВЉАЊЕ

128. Када вод поздравља с места, поступак вода је исти као и за одељење (тачка 98).

Када вод поздравља у кретању, у колони по два, командир првог (челног) одељења гледа право, а остала лица у строју окрећу главе и поглед ка лицу које се поздравља.

Све остале радње и поступци, када вод поздравља у кретању, у колони по један и два, исти су као за одељење (тач. 99 и 100).

Кад вод поздравља у кретању у колони по четири (три или пет), сви крилни (на коју се страну поздравља) гледају право, а командир вода поздравља као појединац (тачка 71).

Стројеве радње окретање у месту, окретање у кретању и захођење, вод изводи по командама командира вода и на начин како је регулисано за одељење.

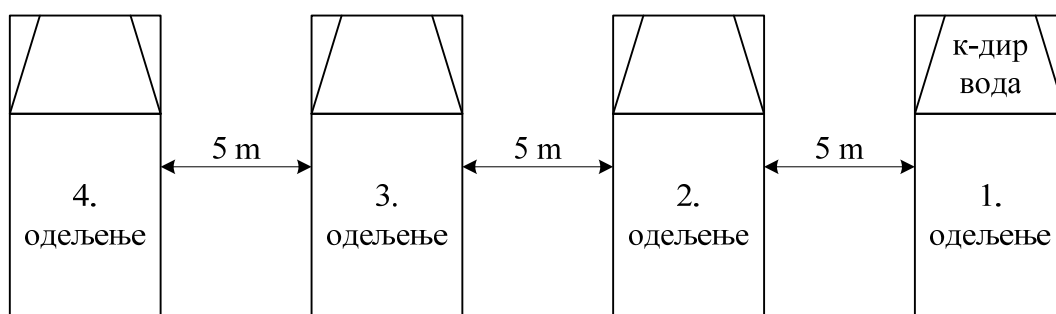
4. ВОД НА МОТОРНИМ ВОЗИЛИМА

129. Зборни стројеви вода на моторним возилима су врста и колона.

130. Да се вод построји у врсту, командир вода командује (даје сигнал):

„ВРСТА!”

На ову команду (сигнал) возило командира вода стаје, а лево од њега се постројавају остала возила (слика 50).

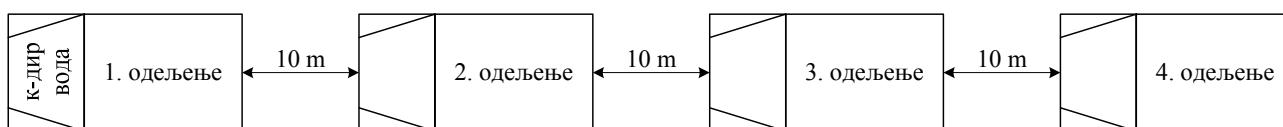

Слика 50 – Вод на моторним возилима постројен у врсту

131. Да се вод построји у колону, командир вода командује (даје сигнал):

„КОЛОНА!”

На ову команду (сигнал) возило командира вода стаје, а иза њега се постројавају остала возила (слика 51).

Слика 51 – Вод на моторним возилима постројен у колону

132. Да се људство построји испред (позади) возила, командир вода командује (даје сигнал):

„Вод, испред (позади) возила – ЗБОР!”

На ову команду људство се постројава као што је прописано за одељење (тачка 94).

133. Да се вод укрца у возило односно утовари опрема, командир вода командује:

„Са укрцавањем – ПОЧИЊИ!” (ако се укрцава),

„Са утоваром – ПОЧИЊИ!” (ако се утовара опрема).

Поступак је исти као што је регулисано за одељење (тачка 95).

134. Да вод изађе из возила односно истовари опрему, командир вода командује:

„Са искрцавањем – ПОЧИЊИ!” (ако се искрцава),

„Са истоваром – ПОЧИЊИ!” (ако се истоварује опрема).

Поступак је исти као што је регулисано за одељење (тачка 96).

135. Вод поздравља стројем испред возила (на месту).

136. Кад је вод постројен испред возила, командир вода стаје испред средине строја на одстојању од пет корака, лицем окренут воду.

Када лице које се поздравља, (старешина) приђе на 25 до 30 m, командир вода командује:

„Поздрав наде-СНО (нале-ВО)!” или

„По-ЗДРАВ!”

На ову команду лица у строју окрећу главе према старешини – лицу и прате га кретањем главе и погледом.

Када старешина – лице дође пред строј и поздрави, командир вода командује:

„Мир-НО!”.

На ову команду лица у строју окрећу главе право. Даље се поступа по наређењу старешине.

„Чета, у линију водних колона – ЗБОР!”

На ову команду чета се постројава испред командира чете на одстојању од 10 корака. Командир трећег вода стаје 10 корака у правцу командира чете, водови се постројавају према редним бројевима у висини трећег вода, на растојању од два корака. Водови се постројавају у колону по четири (пет – три ако у саставу има пет – три одељења). Командири водова су на десном крилу својих водова, поравнати с првом врстом. Команда се постројава у колону по један, на десном крилу чете. Заменик командира чете је на десном крилу команде или поретка чете, поравнат с првом врстом (слика 53).

140. Да се чета построји у колону по четири (три, два), командир чете командује:

„Чета, у колону по четири (три, два) – ЗБОР!”

На ову команду заменик командира чете стаје пет корака иза командира чете. Иза заменика командира чете постројава се команда (команда чете се увек постројава у колону по један). Иза команде постројавају се остали водови према редним бројевима на одстојању од два корака вод од вода (слика 54). Кад се чета постројава у колону по четири, вод за подршку се постројава у колону по пет.

141. Равнање чете по фронту, надесно, врши заменик командира чете (командир првог вода), а командир вода који се налази на левом крилу.

Равнање по дубини „у линији водних колона”, обављају командири водова, а у „колони по четири (три, два)”, заменик командира чете.

142. Чета се креће по команди и на начин како је прописано за вод. При кретању „у двоврсном поретку” и „линији водних колона”, командир чете одређује вод за правац, уколико вод за правац није назначен, онда је то трећи вод.

143. Чета на месту поздравља из двоврсног поретка и линије водних колона.

Командир чете стаје 10 корака испред средине чете и када лице коме предаје рапорт приђе на 25 до 30 корака, командује:

„Поздрав наде-СНО! (нале-ВО!)” или

„По-ЗДРАВ!”

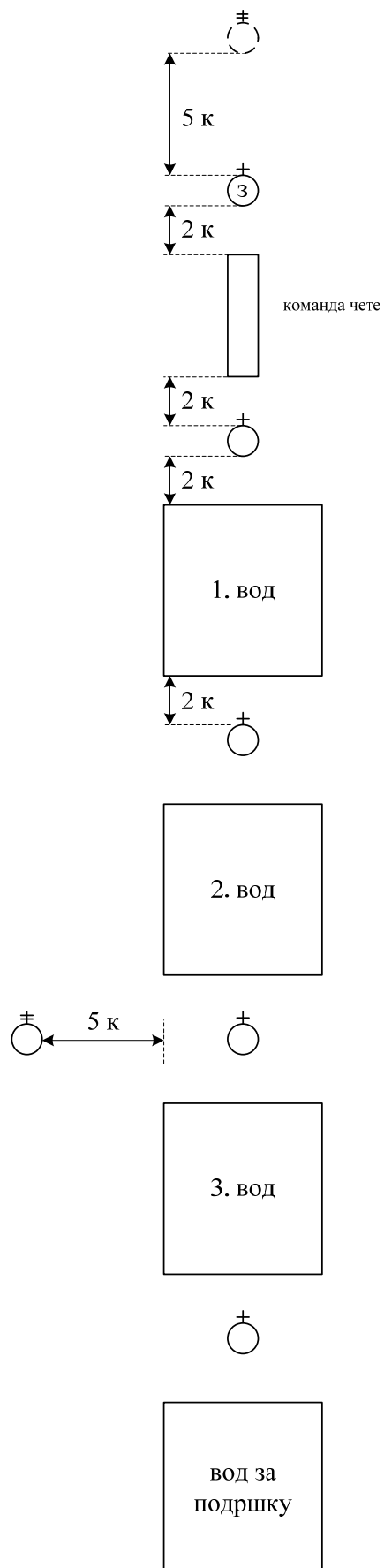
На ту команду војници и старешине поздрављају окретом главе у командовану страну, а заменик командира чете и командири водова поздрављају руком. Командир чете прилази лицу стројевим кораком, на два до три корака се зауставља и рапортира. После предаје рапорта, искорачи корак у страну тако да лице које је примило рапорт буде до строја, а он га прати са спољашње стране. Када лице поздрави строј, командир чете командује:

„Мир-НО!”

Даље ради по наређењу лица коме је предао рапорт или претпостављеног старешине.

Кад се чета креће у колони по четири (три), колона (на коју се страну поздравља) гледа право, а остали окрећу главу у командовану страну, пратећи лице главом и погледом. Кад чета прође лице које поздравља, командир чете командује:

„Мир-НО!”

Слика 54 – Чета постројена у колону по четири (три или два)

На ову команду сви окрећу главу у правцу кретања.

Када је чета у кретању, поздрављање лица изводи се стројевим кораком. Пре приласка чела строја лицу на 20 до 30 корака, командир чете командује:

„Поздрав наде-СНО (нале-ВО!)”

На ову команду чета прелази из маршевског у стројеви корак поздравља лице.

Кад чета прође лице за десет корака, командир чете командује:

„Мир-НО!”, а затим:

„Маршевским – КОРАКОМ!”

2. ПРЕСТРОЈАВАЊЕ

1) Престројавање на месту

144. Да се чета престоји из двоврсног поретка у колону по два на месту, командир чете командује:

„Наде-СНО!”

2) Престројавање у кретању

145. Да се чета престоји из колоне по четири (три) у колону по два (један) у кретању, командир чете командује:

„Чета, у колону по два (један), престој – СЕ!”

На ову команду водови се једновремено престојавају у колону по два (један) како је прописано за вод (тачке 125 и 126).

146. Да се чета престоји из колоне по два (један) у колону по четири (три) у кретању, командир чете командује:

„Чета, у колону по четири (три), престој – СЕ!”

На ову команду заменик командира чете скраћује корак (команда се престојава увек у колону по један) и сви водови једновремено се престојавају у колону по четири (три или пет). Кад се заврши престојавање, командир чете командује:

„Пуним – КОРАКОМ!”

На ову команду сви водови продужавају кретање пуним кораком.

147. Да се чета престоји из колоне по два у колону по један у кретању, командир чете командује:

„Чета, у колону по један, престој – СЕ!”

На ову команду продужава се кретање кораком, а команда чете и водови се једновремено престојавају у колону по један.

148. Да се чета престоји из колоне по један у колону по два у кретању, командир чете командује:

„Чета, у колону по два, престој – СЕ!”

На ову команду заменик командира чете скраћује корак, а остали се престојавају убрзаним кораком: команда чете у колону по један, а водови у колоне по два. Када се заврши престојавање, командир чете командује:

„Пуним – КОРАКОМ!”

На ову команду продужава се кретање пуним кораком.

149. Да се чета престоји из двоврсног поретка у колону по четири (три) у истом правцу, командир чете командује:

„Чета, у колону по четири (три) напред – МАРШ!” или

„Чета, у колону по четири (три), редослед: команда чете, први, вод за подршку, други, трећи вод напред – МАРШ!”

На ову команду заменик командира излази испред команде чете, а командири водова испред водова и командују:

„У колону по (један – команда) четири (три или пет) напред – МАРШ!”

На ову команду команда се престојава у колону по један, а водови се престојавају у колону по четири (три или пет). Команда чете и први вод продужавају кретање право, остали водови косим кретањем долазе у потиљак првом воду одређеним редоследом. Заменик командира чете је на челу команде, а командири водова су на челу својих водова.

150. Да се чета престоји из колоне по четири (три) у двоврсни поредак у истом правцу с места и у кретању, командир чете командује:

„Чета, у двоврсни поредак, престој – СЕ!”

На ову команду заменик командира чете командује:

„Команда, у врсту, престој – СЕ!”

команда продужава кретање за још 10 корака и постројава се у врсту.

Командир 1. вода командује:

„У две врсте, престој – СЕ!”

На ову команду 1. вод се престојава као што је прописано за вод (тачка 120).

Командири осталих водова командују:

„ЗА МНОМ!”

и воде своје водове лево од 1. вода и када постигну прописано растојање, поступају као 1. вод и поравнавају се према њему.

151. Да се чета престоји из линије водних колона у колону по четири (три) у истом правцу, командир чете командује:

„Чета, у колону по четири (три) напред – МАРШ!”

На ову команду заменик командира чете командује:

„Команда чете, за мноМ напред – МАРШ!”

Командири водова излазе испред водова и када добију простор командују:

„Вод, за мноМ напред – МАРШ!”

и косим кретањем воде своје водове „у потиљак” команде.

152. Да се чета престроји из колоне по четири (три) у линију водних колона у истом правцу у кретању, командир чете командује:

„Чета, у линију водних колона, престрој – СЕ!”

На ову команду заменик командира чете продужава кретање још пет корака право, зауставља се, а команда се постројава лево од њега.

Командири водова командују:

„ЗА МНОМ!”

и воде своје водове у висину команде, заустављају их и равнају према деснокрилном, а затим одлазе на десно крило својих водова.

3) Захођење

153. Чета заходи у свим порецима највише за $\frac{1}{4}$ круга.

Чета заходи с места на команду командира чете:

„Чета, десним (левим) крилом напред – МАРШ!”

а у кретању:

„Десним (левим) – КРИЛОМ!”

На ову команду чета заходи како је прописано за одељење, с тим да се унутрашње крило креће по луку чији је полупречник пет корака.

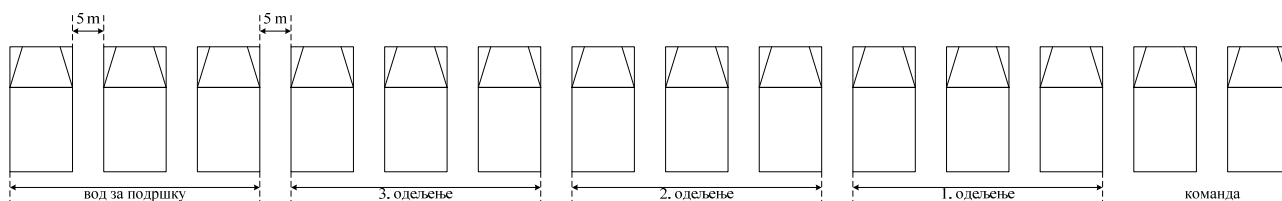
3. ЧЕТА НА МОТОРНИМ ВОЗИЛИМА

154. Зборни пореци чете су врста и колона.

155. Да се чета построји у врсту, командир чете командује (даје сигнал):

„ВРСТА!”

На ову команду (сигнал) чета се постројава према слици 55.

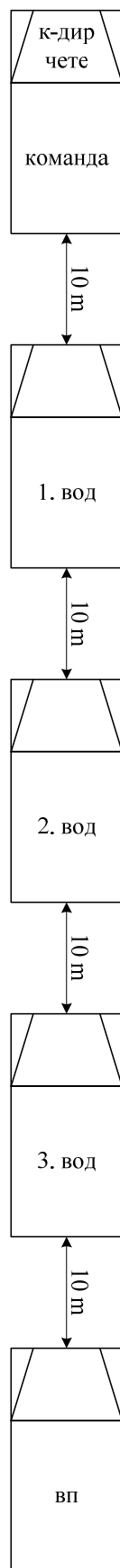

Слика 55 – Чета на моторним возилима постројена у врсту

156. Да се чета построји у колону, командир чете командује (даје сигнал):

„КОЛОНА!”

На ову команду (сигнал) чета се постројава према слици 56. Возила водова су постројена у колону, а возило командира – команде чете је на челу.

Слика 56 – Чета на моторним возилима постројена у колону

Глава VII

ПОРЕЦИ И РАДЊЕ БАТАЉОНА

ПЕШАДИЈСКИ БАТАЉОН

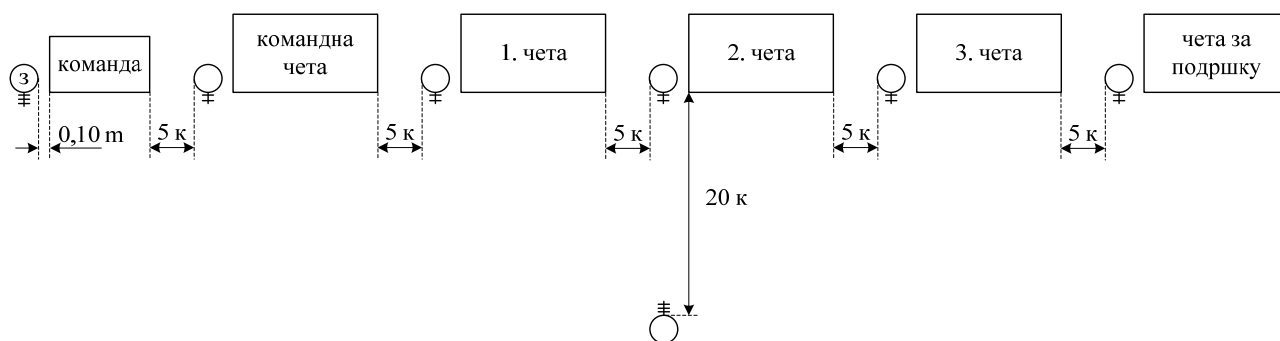
1. ПОСТРОЈАВАЊЕ

157. Зборни пореци батаљона су: линија водних колона, линија четних колона, двоврсни поредак и колона по пет (четири), а **маршевски** колона по пет и колона по четири.

158. Да се батаљон построји у двоврсни поредак, командант батаљона командује:

„Батаљон, у двоврсни поредак – ЗБОР!“

На ову команду батаљон се постројава испред команданта батаљона према слици 57. Команда батаљона се постројава на десном крилу у двоврсни строј, чете се постројавају у двоврсни поредак на растојању од пет корака. Логистичка јединица, ако није у саставу командне чете, постројава се на левом крилу.

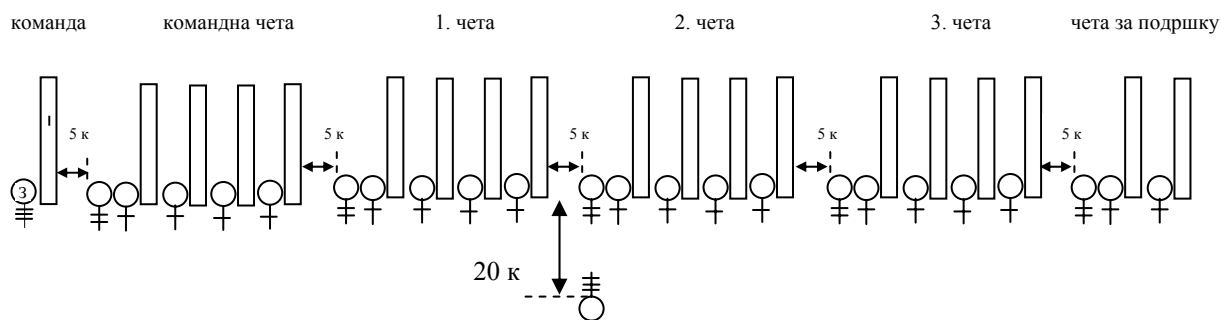

Слика 57 – Батаљон постројен у двоврсни поредак

159. Да се батаљон построји у линију водних колона, командант батаљона командује:

„Батаљон, у линију водних колона – ЗБОР!“

На ову команду батаљон се постројава испред команданта батаљона према слици 58 на одстојању од 20 корака. Десно од командне чете, на растојању од пет корака, постројава се команда батаљона. Лево од треће чете постројава се чета за подршку, а на левом крилу логистичка јединица ако није у саставу командне чете.

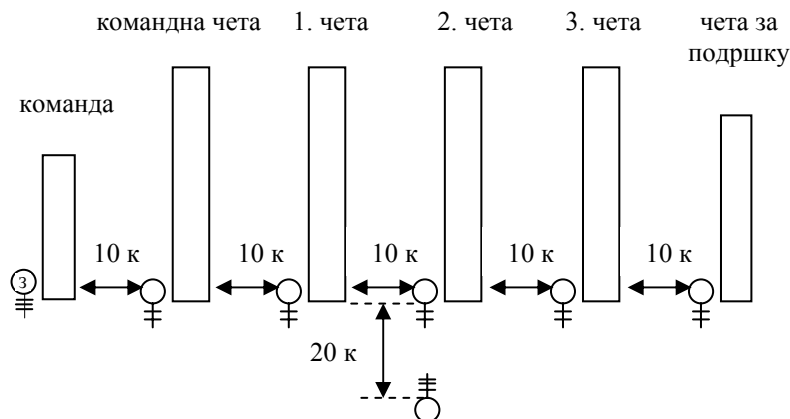

Слика 58 – Батаљон постројен у линију водних колона

160. Да се батаљон построји у линију четних колона, командант батаљона командује:

„Батаљон, у линију четних колона – ЗБОР!”

На ову команду батаљон се постројава испред команданта батаљона (слика 59). Команда батаљона се (увек) постројава у колону по два, а чете се постројавају у колону по четири (три) на растојању од 10 корака. Заменик команданта батаљона је с десне стране команде батаљона, а командири чета су с десне стране своје чете поравнати с првом врстом. Логистичка јединица, ако није у саставу командне чете, постројава се на левом крилу.

Слика 59 – Батаљон постројен у линију четних колона

161. Да се батаљон построји у колону по четири, командант батаљона командује:

„Батаљон, у колону по четири – ЗБОР!”

На ову команду команда батаљона се постројава у колону по два а чете једна за другом у колону по четири на одстојању од десет корака. Одстојање се рачуна од последњег реда једне чете до командира следеће чете (слика 60). Логистичка јединица, ако није у саставу командне чете, постројава се на зачељу.

2. ПРЕСТРОЈАВАЊЕ

1) Престројавање на месту

162. Да се батаљон престоји из двоврсног поретка у колону по два на месту, командант батаљона командује:

„Наде-СНО!” („Нале-ВО!”)

2) Престројавање у кретању

163. Да се батаљон престоји с места из линије водних и четних колона и двоврсног поретка у колону по четири, командант батаљона командује:

„Батаљон, правац ... у колону по четири, напред – МАРШ!” или

„Батаљон, правац ... у колону по четири редослед: друга, трећа, итд. чета, напред – МАРШ!”

На ову команду заменик команданта батаљона излази 10 корака испред команде батаљона и командује:

„Команда батаљона, у колону по два напред – МАРШ!”

Команда батаљона се престојава у колону по два. Командири чета излазе 10 корака испред своје јединице и према редоследу постројавања или према редоследу који је командовао командант батаљона, кад им се створи простор командују:

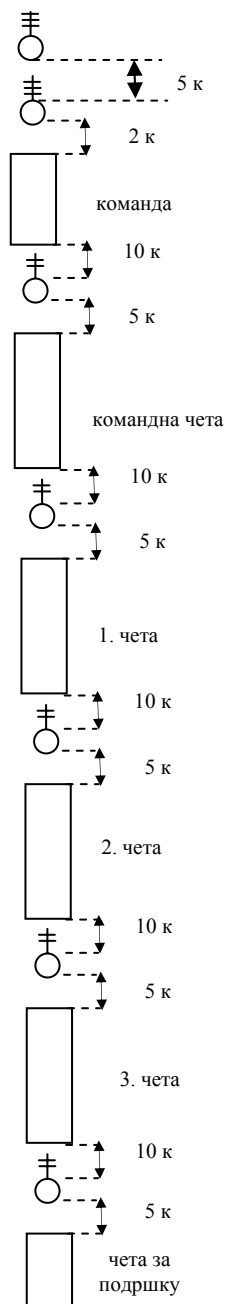
а) Када је батаљон у линији водних колона или двоврсном поретку:

„Чета, у колону по четири напред – МАРШ!”

На ову команду чете се престојавају у командовану колону, као што је прописано за чету (тачка 151).

б) Када је батаљон у линији четних колона:

„Чета, за мном напред – МАРШ!”

Слика 60 – Батаљон постројен у колону по четири

На ову команду чете се крећу за командирима чета, командири их воде на место прописано за колону батаљона или на место у колони одређено командом. Команда батаљона креће прва ако се у команди другачије не нагласи. Командом батаљона командује заменик команданта батаљона и креће се испред команде на два корака.

Командант батаљона се креће пет корака испред команде или са стране строја одакле најбоље може да прати рад јединице.

164. Да се батаљон престроји из колоне по четири у линију водних и четних колона и у двоврсни поредак у истом правцу, командант батаљона командује (даје сигнал):

„Батаљон, у линију водних (четних) колона, престрој – СЕ!” или

„Батаљон, у двоврсни поредак, престрој – СЕ!”

а) Када се престројава у линију водних колона, заменик команданта батаљона иде пет корака право и зауставља команду батаљона. Ако је на челу чета, командир чете командује:

„Чета, у линију водних колона, престрој – СЕ!”

На ову команду чета се престројава у линију водних колона, како је прописано за чету (тачка 152). Командири осталих чета командују:

„ЗА МНОМ!”

и воде своје јединице улево и кад постигну прописано растојање командују:

„Чета, у линију водних колона, престрој – СЕ!”

На ову команду чете се престројавају у линију водних колона како је прописано за чету, с тим што командири челних водова заустављају своје водове тек када се нађу у висини јединице која се кретала испред. Када се чете престроје, командири одлазе на десно крило.

Самостални водови настављају кретање у колони по четири (три или пет) и заустављају се тек када се нађу у висини јединице која се кретала испред. Када построје вод, командири одлазе на десно крило.

б) Када се престројава у линију четних колона, заменик команданта батаљона иде пет корака право и зауставља команду батаљона (ако је команда батаљона била челна јединица). Командири следећих јединица командују:

„ЗА МНОМ!”

и воде јединице лево на прописано растојање, а када дођу у висину челне јединице заустављају је и поравнавају по фронту и дубини, затим одлазе на десно крило.

Самостални водови настављају кретање у колони по четири (три или пет) и заустављају се тек када се нађу у висини јединице која се кретала испред. Када построје вод, командири одлазе на десно крило.

в) Када се батаљон престројава у двоврсни поредак, заменик командата батаљона продужава кретање за 10 корака, зауставља команду и престројава у двоврсни строј. Чета која се креће иза команде батаљона престројава се у двоврсни поредак, како је прописано за чету (тачка 150) и зауставља се у висини команде батаљона.

Командири осталих јединица командују:

„ЗА МНОМ!”

и воде јединице лево, када добију прописано растојање, командују:

„Чета, у двоврсни поредак, престрој – СЕ!”

На ову команду чете се престојавају како је прописано за чету, с тим што командири челних водова заустављају водове у висини јединице која се кретала испред. Затим командири чета поравнавају чете и одлазе на десно крило.

Командири самосталних водова командују:

„У две врсте, престој – СЕ!”

На ову команду водови се престојавају као што је прописано за вод (тачка 120).

165. Да се батаљон престоји из двоврсног поретка у колону по четири у истом правцу, командант батаљона командује:

„Батаљон, у колону по четири напред – МАРШ!”

На ову команду заменик команданта батаљона излази испред команде батаљона и командује:

„Команда батаљона, за мном напред – МАРШ”

командири чета командују, а чете се престојавају као што је прописано за чету (тачка 149). Самостални водови се престојавају као што је прописано за вод (тачка 119).

Командант батаљона се креће пет корака испред заменика команданта или са стране строја одакле најбоље може да прати рад јединице.

166. Батаљон на месту поздравља из зборних поредака.

Командант батаљона стаје 20 корака испред средине строја и када лице коме предаје рапорт приђе на 25 до 30 корака, командује:

„Поздрав наде-СНО! (нале-ВО!)” или

„По-ЗДРАВ!”

на ту команду војници и старешине поздрављају окретом главе у командовану страну, а заменик команданта и командири чета поздрављају руком. Командант батаљона, прилази лицу стројевим кораком, зауставља се на два до три корака од њега и рапортира му. После предаје рапорта, искорачи корак у страну тако да лице које је примило рапорт буде до строја, а он га прати са спољашње стране. Када лице поздравља строј, командант батаљона командује:

„Мир-НО!”

Даље ради по наређењу лица коме је предао рапорт или претпостављеног старешине.

Глава VIII

ПОРЕЦИ И РАДЊЕ БРИГАДЕ

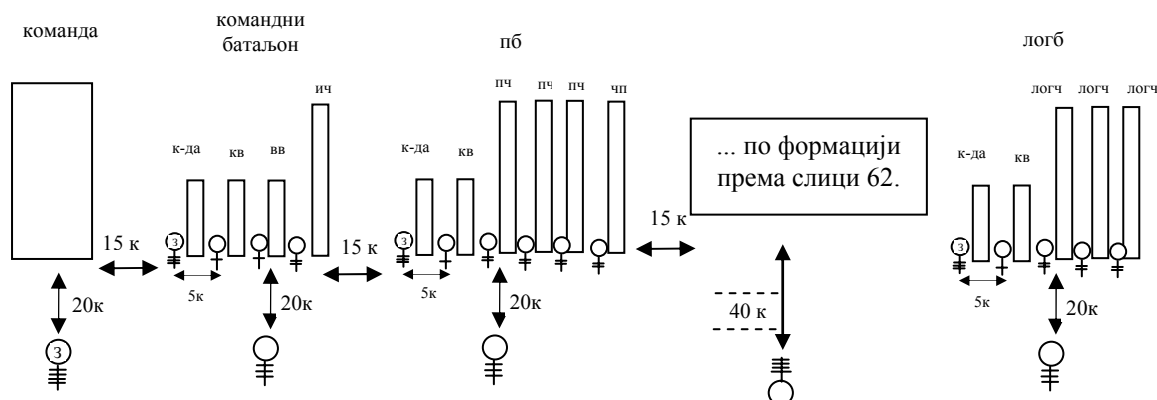
167. Зборни пореци бригаде су линија четних колона и линија батаљонских колона.

Из зборних поредака бригада се може престојити у колону по четири (три).

168. Да се бригада построји у линију четних колона, командант бригаде командује (даје сигнал):

„Бригада, у линију четних колона – ЗБОР!”

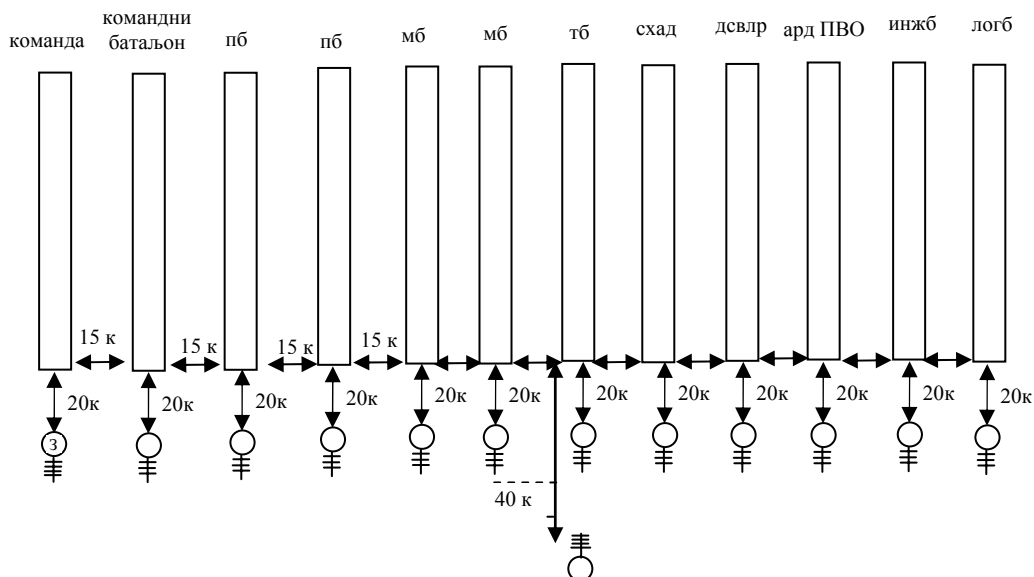
На ову команду команданти батаљона командују да се построје њихове јединице. Јединице бригаде се постројавају према слици 61.

Слика 61 – Бригада постројена у линију четних колона

169. Да се бригада построји у линију батаљонских колона, командант бригаде командује (даје сигнал):

„Бригада, у линију батаљонских колона – ЗБОР!”

Слика 62 – Бригада постројена у линију батаљонских колона

На ову команду команданти батаљона командују да се построје њихове јединице. Јединице бригаде се постројавају према слици 62.

170. Да се бригада престроји из зборног поретка у колону, командант бригаде командује (даје сигнал):

„Бригада, правац... у колону по четири (три) напред – МАРШ!”

На ову команду команданти батаљона један за другим, кад се створи простор за покрет, командују својим јединицама и воде их у колону бригаде.

Прва креће команда бригаде у означеном правцу, па јединице по редоследу постројавања.

171. Бригада на месту поздравља из зборних поредака.

Командант бригаде стаје 40 корака испред средине строја и кад се старешина или лице приближи на 50 корака командује:

„Бригада, поздрав надесно! (налево!)” или

„Бригада, поздрав!”

На ову команду команданти батаљона окрећу се налевокруг (према јединицама) и командују извршним командама. Чим командују „поздрав”, одлазе на десно крило својих јединица (одакле старешина долази) и стају на растојању од три корака, поравнати с првом врстом (ако командант бригаде командује извршном командом, приликом постројавања стају одмах на десно крило својих јединица).

После завршеног поздрава, командант бригаде командује:

„Бригада, мирно!”

„Бригада, на месту вољно!”

На ову команду команданти батаљона командују извршне команде које јединице извршавају.

172. Одредбе прописане за бригаду односе се и на пук, с тим што их је потребно прилагодити формацији.

Глава IX

ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

1. ДОЧЕК

173. Дочек је војна почаст која се указује лицу које долази у званичну посету јединици. Дочек се приређује лицима којима је давање војних почести прописано Правилком службе Војске Србије, а приређује га командант и његова јединица.

За дочек, начелно, јединице се постројавају у следеће стројеве (поретке):

- 1) вод – у двоврсни строј;
- 2) чета – у двоврсни поредак;
- 3) батаљон – у двоврсни поредак, линију водних или четних колона;
- 4) бригада (пук) – у линију четних колона.

При дочеку, на местима где нема простора за прописане поретке, јединице се постројавају у стројеве – поретке који одговарају простору.

174. У свим стројевима и порецима за дочек придржавати се следећих упутстава:

- 1) јединице се равнају по фронту и дубини – према десном крилу;
- 2) официри и подофицири стају на десно крило строја, поравнати с првом врстом (кад су у саставу чете, односно батаљона или ешелона) или у колону по један (деснокрилна колона, поравнати по висини) када су у саставу ешелона;
- 3) команданти батаљона стају три до пет корака испред средине строја батаљона, окренути лицем у истом смеру као и батаљони; када је батаљон у саставу бригаде (пука), командант, чим командује поздрав, одлази на десно крило батаљона, поравнат с првом врстом (ако командант бригаде – пука командује извршном командом, одмах стаје на десно крило батаљона);
- 4) командант бригаде (пука) стаје 10 до 15 корака испред средине поретка бригаде (пука), окренут лицем у смеру бригаде (пука); команда бригаде (пука) постројава се на пет корака растојања од десног крила јединице;
- 5) војни оркестар (ако учествује) стаје с десне стране на 10 корака растојања од команде јединице, тако да се између оркестра и команде оставља простор за долазак и постројавање заставног вода, ако је то у оквиру дочека предвиђено.

175. Јединице за дочек поздрављају као што је прописано за јединице кад поздрављају на месту. Лице које се дочекује, поздравља се окретом главе у командовану страну, с оружјем о десно раме, а команданти јединица (ешелона) поздрављају га и руком.

176. На извршни део команде за поздрав, оркестар свира марш за дочек. Оркестар свира док се лице које предаје рапорт не заустави пред лицем које га прима, а продужава да свира после предаје рапорта. Кад лице које је примило рапорт стане пред строј да поздрави јединицу, оркестар престаје да свира.

177. Лице које предаје рапорт прилази стројевим кораком, зауставља се на три до пет корака испред лица коме предаје рапорт и рапортира, на пример:

„Господине генерале, Прва бригада Копнене војске постројена је поводом Дана Војске! Рапортира пуковник Јован Поповић!”

После рапортирања искорачи корак у страну тако да старешина или лице коме се приређује дочек буде до строја, а он корак иза са спољашње стране и прати га.

Лице коме је приређен дочек врши смотру јединице, поздравља руком, као и лица у његовој пратњи. Кад изврши смотру јединице, одлази на средину строја и поздравља га. Даље се поступа по његовом наређењу.

178. Постројени подофицири и официри на челу строја поздрављају окретањем главе и руком, а остала лица само главом.

2. СВЕЧАНИ ДОЧЕК И ИСПРАЋАЈ

179. Свечани дочек (испраћај) је војна почаст која се указује лицу које долази у званичну посету јединици, установи или Републици Србији. Свечани дочек приређује јединица ранга чете, а свечани дочек и испраћај – јединица ранга батаљона, лицима којима је давање војних почести прописано Правилком службе Војске Србије. Приликом свечаног дочека председника стране државе приређује се и почасна артиљеријска паљба.

За свечани дочек (испраћај), почасна чета и почасни батаљон, начелно, постројавају се у двоврсни поредак, са заставом и војним оркестром.

Заставник и пратиоци стају на два корака од десног крила првог вода (заставник у првој врсти, један пратилац „у потиљак” заставнику у другој врсти, а један пратилац лево од заставника). Оркестар стаје десно од заставника на пет корака.

При дочеку (испраћају) на местима где нема простора за прописане поретке, јединице се постројавају у поретке који одговарају простору.

Поступак команданта (командира) почасне јединице је исти као за батаљон (чету) кад поздравља с места, с тим што јединица поздравља почасним поздравом и заставом уз интонирање химне, а командант (командир) сабљом.

180. После интонирања химне, лице које командује стројем прилази уз музику оркестра према лицу које прима строј и када дође на три до пет корака од њега, зауставља се и рапортира му, на пример:

„Господине министре, почасна чета Гарде постројена је у Вашу част! Рапортира мајор Јован Поповић!”

После рапортирања искорачи корак у страну тако да лице коме се приређује дочек буде до строја, а он са спољашње стране и прати га.

Лице који прима рапорт почиње смотру јединице од оркестра. Ако је у униформи, поздравља руком, као и лица у његовој пратњи. Када дође у висину заставе, зауставља се, окреће се к њој и поздравља је, а затим наставља кретање и поздрављање лица у строју.

3. ПОСТРОЈАВАЊА ПРИЛИКОМ ВОЈНИХ СВЕЧАНОСТИ

181. За војне свечаности, начелно, јединице се постројавају по ешелонима.

182. У свим стројевима и порецима лица у ешелону равнају се по висини, фронту и дубини – према десном крилу. Официри и подофицири стају у колону по један као деснокрилна колона, поравнати по висини. Команданти ешелона стају с десне стране деснокрилне колоне.

Када се у оквиру војне свечаности рапорт предаје лицу ван састава јединице, командант бригаде (пука) на месту свечаности сачекује старешину (лице коме се рапорт предаје) и прати га, за пола корака позади и у страну, током пријема рапорта и обиласка строја. За предају рапорта одређује се заменик команданта или начелник штаба, односно најстарије лице по положају и чину после команданта.

Команда бригаде (пука) постројава се на пет корака од десног крила јединице.

Војни оркестар (ако учествује) стаје с десне стране на 10 корака од команде јединице тако да се између оркестра и команде оставља простор за долазак и постројавање заставног вода.

183. Јединице за дочек поздрављају као што је прописано за јединице кад поздрављају на месту. Лице које се дочекује поздравља се окретом главе у командовану страну и с оружјем о десно раме.

184. На извршни део команде за поздрав, оркестар свира марш за дочек. Оркестар свира док се лице које предаје рапорт не заустави пред лицем које прима рапорт, а наставља да свира после предаје рапорта. Кад лице које прима рапорт дође на свечану бину да поздрави јединицу, оркестар престаје да свира.

185. Лице које командује стројем предаје рапорт, на пример:

**„Господине генерале, Прва бригада Копнене Војске постројена је за смотру!
Рапортира пуковник Јован Поповић!”**

После предаје рапорта искорачи корак у страну тако да лице коме се приређује дочек буде до строја, а он га прати са спољашње стране.

Војно лице које прима рапорт, док врши смотру јединице, поздравља руком као и војна лица у његовој пратњи.

Када лице коме је приређен дочек изврши смотру јединице, одлази на средину строја или свечану бину и поздравља строј.

Након тога се командује:

„Мир-НО!”

„К но-ЗИ!”

„На месту – ВОЉНО!”

Затим лице које командује стројем позива лица предвиђена протоколом да дођу на свечану бину.

186. Када на свечану бину дођу остала лица предвиђена протоколом, командује се:

„МИРНО!”

„Нож на – ОРУЖЈЕ!”

„За дочек заставе, почасни поздрав нале-ВО (наде-СНО)!”

Војна лица која се налазе ван строја и команданти ешелона у строју поздрављају руком и окретом главе у правцу из којег заставни вод долази, а остала лица у строју узимањем оружја у став за почасни поздрав и окретом главе.

По доласку заставног вода и његовом постројавању између оркестра и команде јединице, командује се:

„Мир-НО!”

Затим се за интонирање химне командује:

„Почасни по-ЗДРАВ!”

На ову команду врши се почасни поздрав оружјем. Војна лица ван строја и команданти ешелона поздрављају руком, а цивилна лица заузимањем става мирно. Заставни вод поздравља узимањем оружја у почасни поздрав, командир вода руком, а заставник поздравља заставом.

Након интонирања химне командује се:

„Мир-НО!”

„На месту – ВОЉНО!”

Ако се одаје пошта преминулима, током „минута ћутања”, војна лица која се налазе ван строја и команданти ешелона поздрављају руком, а цивилна лица заузимањем става мирно.

На свечаностима, по протоколу, лица се обраћају присутнима, читају честитке, саопштавају и додељују стимулативне мере и реализују друге предвиђене активности.

187. Лица којима су додељене стимулативне мере позивају се да заузму место на унапред одређеној позицији испред строја, ближе свечаној бини. Притом се постројавају у једну врсту, тако да с десног ка левом крилу заузимају места, зависно од ранга, лица којима је стимулативне мере доделио председник Републике, министар одбране, начелник Генералштаба Војске Србије, помоћник министра одбране итд. Када се лица која су примила стимулативне мере, после честитања врате на своја места, почиње свечани дефиле, уколико је предвиђен протоколом.

188. Када се након дефилеа ешелони врате на своја места у строју, испраћа се застава. При том се командује и поступа на начин описан у тачки 210 овог правила.

4. СВЕЧАНИ ДЕФИЛЕ

189. Свечани дефиле представља пролазак јединице или више јединица стројевим кораком или на моторним возилима, по ешелонима, по утврђеном поретку, испред места на којем се налази лице које се поздравља, на свечаностима на којим је дефиле одређен протоколом.

190. Поредак за свечани дефиле одређује командант свечаности.

Свечани дефиле на војним свечаностима, начелно, почиње након саопштавања и доделе стимулативних мера. За почетак свечаног дефилеа командује се нагласном командом:

„Јединице за дефиле, на полазну линију напред!”

На ту команду, команданти ешелона излазе један корак из строја, изговарају **„Разумем господине додајући чин”** и поздрављају команданта свечаности, а кад он отпоздрави, оркестар (ако учествује) почиње да свира „Марш на Дрину”.

Команданти стају три до пет корака испред ешелона, а потом командују покрет и одводе ешелон. Из места крећу стројевим кораком, а потом у ритму марша, полустројевим кораком одводе ешелон до полазне линије за дефиле.

Начелно, поредак за дефиле је следећи:

- 1) команда јединице;
- 2) заставни вод (постројен у шест колона и четири врсте, испред њих у одвојеној врсти заставник са заставом и пратиоцима, а на челу командир вода) с оружјем на грудима и ножем на оружју;
- 3) ешелони јединица с оружјем на грудима и ножем на оружју;
- 4) моторизовани ешелони.

У свему осталом поступати у складу са одредбама Главе VIII Правила службе Војске Србије.

191. Ешелони јединица се крећу иза заставног вода. Командант ешелона налази се на челу, три до пет корака испред ешелона. Ешелони су састављени од по шест врста и шест колона. Колону која се креће до свечане бине, односно ближе лицу које се поздравља, сачињавају официри и подофицири. До доласка на линију одређену за почетак поздрављања ешелони се крећу полустројевим кораком, подешавајући корак ритму музике. На одређеној удаљености од линије поздрава, под левом ногом, командује се:

„Пуним – КОРАКОМ!”

У тренутку када ешелон дође на линију поздрава, на око 30 корака од лица које се поздравља, у ритму корака, наизменично под левом ногом, командује се:

„Поздрав наде-СНО (нале-ВО)!”

На ту команду сва лица у ешелону, осим лица у колони која се креће до свечане бине односно ближе лицу које се поздравља, окрећу главу у командовану страну и погледом прате лице које се поздравља, задржавајући положај главе под углом од 45⁰ до команде „мирно”. Лица на челу ешелона поздрављају руком (или сабљом), при чему леву руку с испруженим прстима држе чврсто испружену према тлу (ако имају сабљу, придржавају ножницу).

Заставни вод поздравља заставом, истурањем копља напред под углом од 60°. Командир вода поздравља руком и окретом главе, а лица у деснокрилној колони, заставник и пратиоци заставе гледају право.

Када последња врста ешелона прође поред лица које се поздравља, командује се:

„Мир-НО!”

На ту команду сва лица у ешелону окрећу главу право и поглед усмеравају у правцу кретања. Лица која су поздрављала руком спуштају руку, а заставник враћа заставу на раме.

Командант ешелона командује прелазак у други корак.

192. Моторизовани ешелони се крећу иза ешелона јединица по утврђеном редоследу који одређује командант свечаности.

193. Када на свечаном дефилеу учествују авиони и хеликоптери, наређењем се одређују: време, маневар и ваздушни простор за учешће.

194. Брзину кретања моторизованих ешелона одређује командант свечаности, начелно, од 10 до 15 km/h.

Моторизовани ешелони постројавају се у две колоне. Одстојање између возила је 10 m, а растојање од пет до седам метара.

195. Војни оркестар се постројава лицем окренут старешини који се поздравља и свира све време док јединице пролазе.

196. Команданти моторизованих, механизованих и оклопних ешелона и командири возила – поздрављају руком (од линије поздрава – без команде, што се регулише у припреми за дефиле). Возачи моторних возила не поздрављају.

197. Када прође последња јединица у поретку за дефиле, војни оркестар на знак предводника излази на линију поздрава, поздравља и креће се за последњом јединицом.

5. ВОЈНА ПАРАДА

198. Војна парада, ако се одржава у оквиру прославе празника Републике Србије и других прослава, регулише се посебним наређењем и реализује у складу с протоколом и програмом параде. Поредак јединица и њихови поступци у току параде одвијају се у складу с одредбама овог правила за ту јединицу – поредак.

Почетак параде објављује се почасном артиљеријском паљбом, испаливањем три плотуна из шест артиљеријских оруђа, само приликом одржавања војне параде у Београду.

Тренутак када председник Републике Србије ступи на свечану бину објављује се трубним знаком „мирно” (три пута), затим оркестар интонира химну, командант параде предаје рапорт и, после одобрења, парада почиње.

6. ЗАСТАВНИ ВОД

199. За доношење, чување, поздрављање заставом и враћање заставе (на свечаности) одређује се заставни вод.

200. Заставни вод сачињавају: командир вода – официр, заставник – официр, два пратиоца – подофицири и 24 војника (студента) или подофицира.

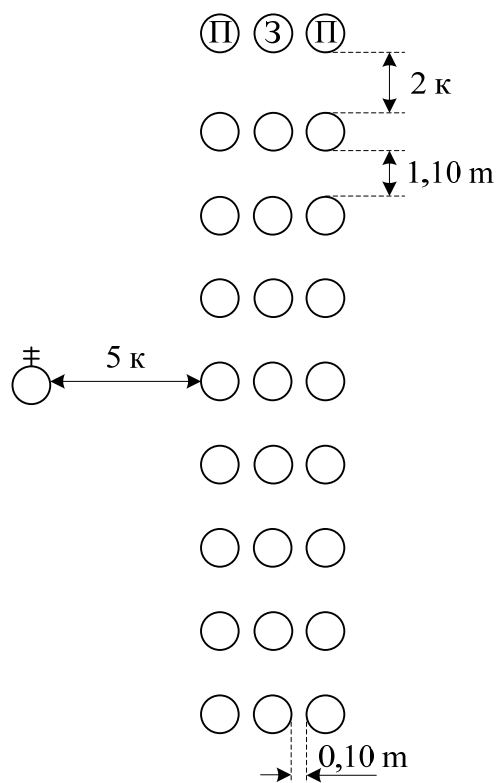
За командира и заставника одређују се официри чина потпоручника до чина капетана, а за пратиоце – подофицири.

Заставни вод носи наоружање, шлемове и војничку маскирну униформу.

Заставни вод се формира од најбољих војника, подофицира и официра из јединица које учествују на свечаном дефилеу.

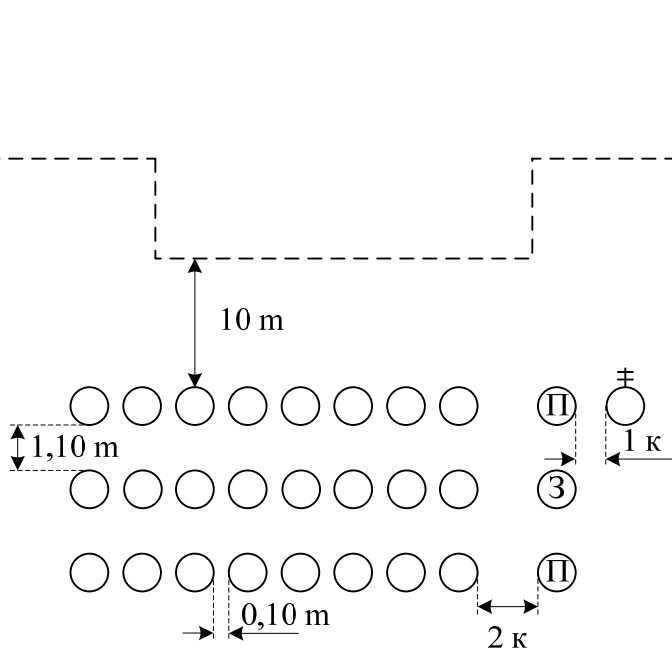
За заставу на свечаности одређује се војна застава јединице или државна застава ако јединица нема војну заставу.

201. При доношењу заставе, заставни вод се креће у колони по три ка месту где се застава чува. Командир вода се креће на пет корака с леве стране вода, а заставник и пратиоци – на два корака испред вода (заставник је у средини, а пратиоци поред њега), с оружјем о десно раме (слика 63).

Слика 63 – Заставни вод постројен у колону по три

202. Када дође на место где се застава чува, командир заставног вода престојава вод у три врсте тако да фронт вода буде окренут према месту одакле се застава доноси (слика 64).

Слика 64 – Заставни вод постројен у три врсте

Командир вода стаје на четири корака десно од деснокрилног, а на један корак испред прве врсте окренут лицем дуж фронта вода и командује:

„Нож на – ОРУЖЈЕ!”

„На месту – ВОЉНО!”

203. Да се донесе застава, командир вода командује:

„Заставник и пратиоци, по заставу – НАПРЕД!”

На ову команду заставник и пратиоци одлазе на место где је застава.

204. Када прими заставу од одређеног лица, заставник узима заставу у став к ноzi, примиче доњи слободан крај устима и љуби заставу, ставља је на раме и одлази с пратиоцима према воду. Када се заставник са заставом и пратиоцима појави на излазу зграде, командир вода командује:

„МИРНО!”

„Почасни по-ЗДРАВ!”

На ову команду вод извршава почасни поздрав. Командир вода, пошто командује, поздравља руком.

Када заставник и пратиоци стану на своја места у строју, командир вода спушта руку и командује:

„Мир-НО!”, а затим

„Наде-СНО!”

„У ПОТИЉАК!”

„Вод, напред – МАРШ!”

На ову команду вод креће ка одређеном месту.

205. Заставник, на месту у строју, држи заставу у десној, слободно опруженој руци као у тачки 212 овог правила.

206. Када се вод са заставом приближи месту свечаности, командује се:

„МИРНО!”

„За дочек заставе, почасни поздрав наде-СНО (нале-ВО)!” или

„За дочек заставе, почасни по-ЗДРАВ!”

Војни оркестар свира марш за дочек (ако нема војног оркестра, поставља се озвучење и емитује пригодни марш), све док заставни вод не стане на своје место.

207. Ако јединица нема оружје, командује се:

„МИРНО!”

„Поздрав наде-СНО (нале-ВО)!” или

„По-ЗДРАВ!”

208. Заставни вод се креће стројевим кораком, ако долази с левог крила, пролази дуж целог фронта јединице и захођи око десног крила, постројава се десно два корака од команде јединице, а приликом полагања заклетве постројава се према средини фронта окренут јединицама, на одстојању од 20 до 50 корака, постројен према слици 64. Ако долази с десног крила, иде одмах на своје место. Заставник и пратиоци се постројавају десно од команде на три корака и равнају се с првом врстом команде, заставни вод се постројава два корака иза у колону по три, а командир заставног вода се поравнава према заставнику и пратиоцима с леве стране.

209. Када заставни вод стане на своје место, лице које командује стројем командује:

„Мир-НО!”

„Нож – СКИНИ!”

„К но-ЗИ!”

„На месту – ВОЉНО!”

Заставни вод за све време свечаности остаје уз заставу.

210. За испраћај заставе командује се:

„МИРНО!”

„Нож на – ОРУЖЈЕ!”

„За испраћај заставе, почасни поздрав наде-СНО (нале-ВО)!”

Чим војни оркестар почне да свира марш, командир заставног вода командује:

„О десно ра-МЕ!”

„Вод, напред – МАРШ!”

Када се заставни вод удаљи, командује се:

„Мир-НО!”

„На месту – ВОЉНО!”

211. Када заставни вод дође на место где се застава чува, командир вода престојава вод у три врсте (слика 64) и командује:

„К но-ЗИ!”

„Почасни по-ЗДРАВ!”

затим командује:

„Заставник и пратиоци – НАПРЕД!”

Заставник са заставом и пратиоцима одлази.

Када се застава унесе у зграду, командир вода спушта руку и командује:

„Мир-НО!”

„На месту – ВОЉНО!”

У просторији где се чува застава, приликом враћања заставе, заставник љуби заставу и предаје је одређеном лицу.

После повратка заставника и пратилаца у строј, командир вода командује:

„Мир-НО!”

„Нож – СКИНИ!”

и одводи вод где му је наређено.

7. СТАВОВИ И РАДЊЕ С ДРЖАВНОМ ЗАСТАВОМ

212. Заставник (официр) стоји у строју на десном крилу и држи државну заставу (у даљем тексту: застава) у десној, опруженој руци у вертикалном положају тако да се доњи крај

копља налази код средине стопала десне ноге (слика 65). Док јединица извршава радње оружјем, застава се не помера изузев у када се командује поздрав.

Држање заставе и поздрављање заставом у месту

Слика 65

Слика 66

Слика 67

213. На месту, заставом се поздравља на следећи начин:

На команду „По-ЗДРАВ” или „Почасни по-ЗДРАВ”, заставник десном руком подиже копље са заставом увис и шаком леве руке хвата копље одмах изнад шаке десне руке (слика 66), затим хитро спусти десну шаку низ копље и избаци заставу испред себе под углом од 45°, тако да подлактицу леве руке држи у хоризонталном положају наслоњену на груди, а шаку десне руке иза десног кука (слика 67).

На команду „Мир-НО”, заставник копље подиже вертикално, дижући шаку десне руке уз копље одмах испод шаке леве руке, а затим спусти копље поред стопала десне ноге, а леву руку уз тело (слика 67).

214. У кретању, заставом поздравља се на следећи начин: заставник носи заставу средином копља ослоњену на десно раме и држи је десном руком тако да му копље буде под углом од 45°, држећи заставу на овај начин, заставник се креће командованим кораком (слике 68 и 69).

На команду „По-ЗДРАВ”, у кретању, заставник десном руком потискује доњи крај копља пребацујући га испред себе и прихвата копље левом руком.

На команду „Мир-НО”, у кретању, заставник подигне копље левом руком из поздрава у положај на десно раме и наставља да се креће држећи копље десном руком као у ставу 1. ове тачке.

На команду за заустављање, заставник најпре стане, а затим десном руком потисне доњу половину копља ка тлу дижући копље у вертикалан положај, прихвати га шаком леве руке изнад шаке десне руке, затим спусти копље поред стопала десне ноге, а леву руку уз тело.

Слика 68 – Ношење заставе у кретању

Слика 69 – Поздрављање заставом у кретању

8. ПОДИЗАЊЕ НА ЈАРБОЛ, СПУШТАЊЕ С ЈАРБОЛА И САВИЈАЊЕ ЗАСТАВЕ

215. У касарни, логору, аеродрому и другом војном објекту где су смештене јединице Војске Србије, свакодневно се диже на јарбол и спушта с јарбола застава. Јарбол се поставља на централном месту, начелно на простору на коме се постројавају јединице.

216. Време дизања и спуштања заставе одређује командант касарне (аеродрома или логора). Застава се диже приликом постројавања јединица за почетак јутарње смотре, а спушта се пре мрака, што се регулише распоредом дневног радног времена.

217. Заставу на јарбол подижу и с јарбола спуштају два лица која се неизменично одређују из свих јединица смештених у касарни, логору, аеродрому и другом војном објекту.

218. Пре подизања, застава се пажљиво припреми и учврсти за сајлу на предвиђен начин, почевши од црвеног, плавог и белог поља, одозго надолу. Лице које подиже заставу стоји поред јарбола придржавајући сајлу (уже) за подизање заставе. Друго лице придржава затегнуту заставу држећи је за крајеве.

219. На команду и почетак трубног знака (ако се емитује) командује се:

„МИРНО!”

„За дизање заставе, по-ЗДРАВ!”

Лице које подиже заставу равномерно повлачи сајлу (уже) водећи рачуна да застава буде подигнута до врха јарбола једновремено са завршним тактом трубног знака (ако се емитује) или у временском интервалу који би био потребан да се емитовање трубног знака заврши. Лице које придржава заставу док се она подиже, лагано прилази јарболу, када приђе јарболу, пушта заставу, спушта руке поред тела, окреће се налево круг искорачује пет корака, поново се окреће према застави и поздравља је на прописан начин.

220. За спуштање заставе, лица се постављају тако да лице поред јарбола буде у ставу најпогоднијем за спуштање, а друго лице на три корака од места с којег ће бити у могућности да прихвати заставу.

Тада се командује:

„МИРНО!”

„За спуштање заставе, по-ЗДРАВ!”

221. На команду и почетак трубног знака (ако се емитује), лице спушта заставу одмереним и равномерним покретима водећи рачуна да застава буде спуштена једновремено са завршним тактом трубног знака (ако се емитује) или у временском интервалу који би био потребан да се емитовање трубног знака заврши. Лице одређено за прихват заставе, поздравља заставу док се она спушта, а када она дође на дохват његових руку, искорачује три корака у правцу заставе, прихвата је за крајеве и повлачећи се уназад затеже је према себи. Лице код јарбола скида заставу са сајле и затеже свој крај тако да застава буде у хоризонталном положају. Друго лице прилази првом лицу и предаје му свој крај. Поново прихвата заставу за супротан крај, затеже је и предаје крајеве првом лицу. Поступак понављају док заставу не склопе на облик квадрата и димензије погодне за ношење.

222. Застава се савија и након скидања с посмртног ковчега ради одлагања на место чувања или предаје породици лица које се сахрањује уз војне почасте. Заставу савијају два лица.

Застава се савија на следећи начин:

- 1) војна лица заставу подигну и затегну држећи је за крајеве у вертикалном положају с пољима и грбом окренутим ка посматрачима или породици лица које се сахрањује уз војне почасте, затим преклопе бело поље преко плавог поља, држећи заставу затегнутом, након тога, преклопе црвено поље преко плавог поља, а застава је и даље затегнута;
- 2) заставу затим окрену у хоризонталан положај тако да је црвено поље горе и настављају да је савијају на пола по дужини тако што једно лице приђе другом и преда му свој крај заставе; ову радњу понављају, зависно од дужине заставе док не добију квадратни облик са страницама ширине једног поља на застави; једно од лица узима заставу и полаже је на дланове, носи је испред себе ка члану породице који је одређен да заставу прими, заузима став мирно и предаје му заставу.

9. СТАВОВИ И РАДЊЕ СА САБЉОМ

223. Став „мирно” са сабљом „у ножници” (слика 70) заузима се на исти начин као и без сабље, с тим што се ножница испод гривне обухвати левом шаком с палцем изнутра. Рукобран сабље је испред шаке прислоњен на бутину леве ноге, док је доњи крај ножнице истурен позади са врхом за 15 до 20 cm изнад земље. Лева рука, којом се држи сабља, природно је опружена низ бутину леве ноге.

Слика 70 – Став мирно са сабљом

Слика 71 – Извлачење сабље из ножнице

224. Да се из става „сабља у ножници” пређе у став „сабља к рамену” (слика 71), левом руком сабља се истури мало напред и подиже. Десном руком ухвати се за рукохват тако да подлактица десне руке после хватања дође у хоризонталан положај. Сабља се хитрим покретом извлачи из ножнице, окреће врхом навише и хитро доноси у згиб десног рамена. Рукохват сабље обухватају кажипрст и средњи прст, а мали и домали прст су повијени на полеђини рукохвата. Сабља стоји усправно и додирује згиб рамена, оштрица је окренута напред, десна рука је спуштена до висине опасача, мало повијена у лакту а палац додирује блузу одмах испод опасача (слика 72).

Слика 72 – Став „сабљом к рамену”

Слика 73 – Кретање са „сабљом у ножници”

225. Да се из става „сабља к рамену” пређе у став „сабља у ножници”, левом руком се изнесе отвор ножнице напред (као при вађењу сабље), десном руком се сабља окрене тако да шака десне руке буде у висини чела, а врх сабље на отвору ножнице, оштрица је окренута испред

лица које држи сабљу, затим се десном руком сабља ставља у ножницу, руке врате на место и заузме се став „мирно”.

226. Кретање са „сабљом у ножници” (слика 73) исто је као и без сабље. При кретању са сабљом „к рамену” (слика 74) рукама се природно маше, а горњи део сечива не одваја се од рамена. Са сабљом „к рамену” креће се стројевим кораком, а маршевским кораком када се дају почаст и приликом смотре јединице.

Слика 74 – Кретање са „сабљом к рамену”

227. Поздрављање сабљом на месту изводи се у три раздела: **први раздео** – из става „к рамену” (слика 75) сабљу подићи десном руком вертикално тако да рукохват сабље буде за ширину шаке испред браде (слика 76), а оштрица окренута напред; истовремено с изношењем сабље обухватити рукохват целом шаком, а палац опружити на полеђину рукохвата; **други раздео** – оштрицу сечива окренути удесно (а ножницу улево) и **трећи раздео** – хитро спустити сабљу напред тако да врх сабље буде за 10 до 15 cm изнад земље, а оштрица сечива окренута удесно; десну руку опружити, а рукобран прислонити уз бутину. Ножница се окреће улево (истовремено с окретањем оштрице сечива удесно), тако да је шири део окренут напред (слика 77). При извршењу трећег раздела глава и поглед се окрећу у страну на коју се поздравља. Када је „сабља у ножници” поздравља се као и без оружја, с тим да се сабља држи левом руком (слика 72).

228. Прелаз из става за поздрав у став „к рамену” на месту изводи се у три раздела: **први раздео** – ако је поздрав „надесно” (налево) окренути главу и поглед право, десном руком хитро подићи сабљу вертикално, тако да рукохват дође испред браде за једну шаку, а оштрицу сечива окренути удесно; **други раздео** – оштрицу сечива окренути право с једновременим враћањем ножнице и **трећи раздео** – сабљу хитро донети „к рамену”, при чему рукохват обухватити палцем и с два прста, док су остали прсти повијени на полеђини рукохвата.

229. Приликом свечаног уручења сабље, лице које прима сабљу стаје на корак у ставу „мирно” испред лица које уручује сабљу. Лице које уручује сабљу узима сабљу, прихватајући је длановима окренутим на доле и рукохватом окренутим у десну страну, тако да су му шаке удаљене око 10 cm од средине ножнице (слика 78).

Слика 75

Слика 76

Слика 77

Поздрављање сабљом

Слика 78

Лице које прима сабљу подиже руке савијајући их у лактовима и прихвата ножницу, длановима окренутим на горе, левом руком између гривне и рукохвата, а десном руком око 10 cm од врха ножнице (слика 79).

Слика 79

Лице које предаје сабљу склања руке с ножнице, а лице које прима сабљу подиже је према глави, савијајући руке у лактовима, приноси је устима и љуби (слика 80), а затим заузима став „мирно” са сабљом „у ножници” (слика 70).

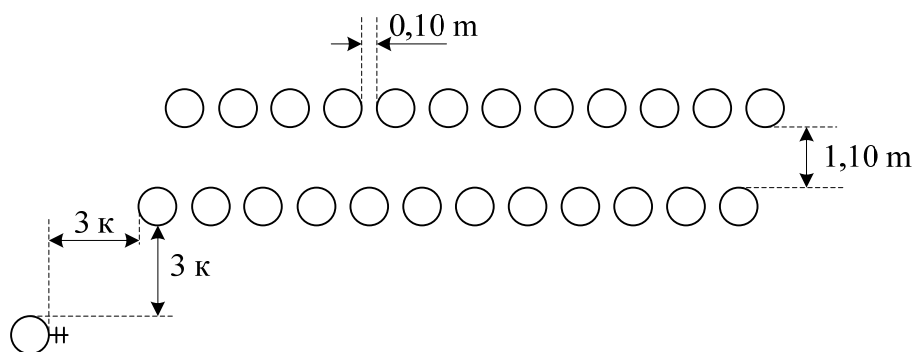
Слика 80

10. ПОЧАСНА ПАЉБА

230. Почасну паљбу изводи одељење, вод или чета у приликама прописаним Правилном службе Војске Србије. Војници у јединици која врши почасну паљбу су одевени у војничку маскирну униформу (у чизмама и са шлемовима) и наоружани пушкама с ножем у ножници, а командир пиштољем у футроли на опасачу.

231. Почасна паљба се обавља из двоврсног строја – поретка. Командир који командује јединицом налази се десно од деснокрилног и за три корака испред, окренут дуж фронта.

Непосредно пре постројавања на месту извршења паљбе, на цеви пушака се постављају појачници трзаја за маневарску муницију, а оквири се пуне са по три маневарска метка, након тога оквир се убацује у отвор сандука, а регулатор паљбе поставља на позицију за јединачну паљбу – „Ј”. Оружје се држи у ставу „к нози” (код АП М-70А расклопити кундак).

Слика 81 – Вод постројен за почасну паљбу

232. Да се изврши почасна паљба, командује се:

„Одељење (вод, чета), почасна – ПАЉБА!”

На ову команду војници из друге врсте једновремено искораче левом ногом корак напред и улево и стану лево и иза војника из прве врсте (слика 81), затим се командује:

„ГОТОВС!”

На ову команду војници заузимају став „готовс”, повлаче ручицу затварача у задњи положај и једновремено је отпуштају пунећи оружје, затим се командује:

„Увис – НИШАНИ!”

На ову команду војници подижу пушке и постављају кундак у згиб рамена, управљају цев навише под углом од 50° и поравнавају цеви у линију.

На команду:

„ПАЛИ!”

Сви војници једновремено опаљују, затим се још два пута командује **„ПАЛИ!”**

Кад се испали трећи плотун, командује се:

„УКОЧИ!”, а затим

„К но-ЗИ!”

Пошто се изврше ове радње, командује се:

„У ПОТИЉАК!”

На ову команду војници друге врсте одступе десном ногом корак назад и удесно и стају у потиљак војницима прве врсте.

Затим старешина командује:

„Почасни по-ЗДРАВ!”

После извршеног почасног поздрава командује се:

„Мир-НО!” и

„На месту – ВОЉНО!”

11. ПОЧАСНА АРТИЉЕРИЈСКА ПАЉБА

233. Почасна артиљеријска паљба изводи се испаливањем наредбом предвиђеног броја плотуна из одређеног броја артиљеријских оруђа у приликама прописаним Правилном службе Војске Србије.

234. За извршење почасне артиљеријске паљбе, оруђа се поставе у линију и спреме за паљбу. Заузима се елевација од 25 до 30°, затим се командује:

„Позади оруђа – ЗБОР!”

На ову команду послужоци оруђа заузимају предвиђена места иза оруђа, а старешина јединице остаје на месту одакле могу да га виде нишанције оруђа и командује:

„К ОРУЂУ!”

„Почасна – ПАЉБА!”,

а затим (на пример):

„Десет плотуна – ПУНИ!”

235. На ову команду пуниоци напуне оруђа маневарским мецима, а нишанције гледају у правцу старешине.

Старешина јединице подигне црвени барјачић (или сабљу) изнад главе, затим командује:

„Плотун – ПАЛИ!”

а затим понавља:

„ПАЛИ!”

до испаливања свих плотуна.

Једновремено са изговором извршног дела команде „ПАЛИ” енергично спушта барјачић (или сабљу).

На ову команду једновремено из свих оруђа испалује се плотун, затим се оруђа поново пуне.

Овај поступак се понавља све до испаливања одређеног броја плотуна.

Након тога се командује:

„Прекини – ИСПРАЗНИ!”

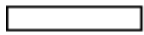

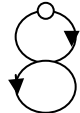

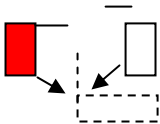

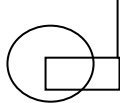

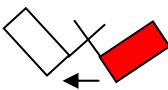

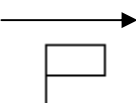

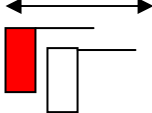

На ову команду помоћници нишанција једновремено и енергично повлаче ручицу затварача, отварају затварач и празне оруђе, а затим се командује:

„Позади оруђа – ЗБОР!”

„На месту – ВОЉНО!”

236. Приликом сахране лица која се по Правилу службе Војске Србије сахрањују уз војне почаст, почасну паљбу извршава једна чета Почасног батаљона Гарде. Паљба се извршава из 12 артиљеријских оруђа са по три плотуна наизменично с пушчаним плотунима, а на основу наређења начелника Генералштаба Војске Србије.

ТАБЛИЦА УСТАЉЕНИХ СИГНАЛА

Редни број	Значење сигнала	НАЧИН ДАВАЊА СИГНАЛА			
		Барјачићима		Светлом	Рукама
1	2	3	4	5	6
1	„ПАЖЊА” (ради што ја радим)	Бели подићи вертикално и држати непомично		Белим серија тачака 	Руке подићи увис
2	„ПОНОВИ” (нисам разумео)	Бели подићи лево у висини рамена и махати на доле и горе		Белим непомично - дуготрајно 	Левом руком исто као и барјачићем
3	„ИСПРЕД ВОЗИЛА ЗБОР”	Црвени и бели испружити хоризонтално (десно и лево у висини рамена) и држати у том положају непомично		Белим описивати осмицу у вертикалној равни 	Обе испружити у страну у висину рамена и држати у том положају
4	„ПОЗАДИ ВОЗИЛА ЗБОР”	Црвени и бели испружити – изнад главе – косо навише под углом 45° и држати непомично		Белим тачке и повлаке 	Исто као и барјачићима
5	„НА СВОЈА МЕСТА”	Дати сигнал као под Р.бр. 3 потом барјачиће хитро спустити		Црвеним кружити испред себе 	Обе испружити у страну и хитро спустити
6	„ПАЛИ МОТОР”	Белим описивати круг испред себе		Белим кружити испред себе 	Руком кружити испред себе
7	„ГАСИ МОТОР”	Црвеним и белим махати испред себе		Црвеним серија повлака 	Рукама исто као и барјачићима
8	„НАПРЕД” (правац)	Белим брзо махати у правцу кретања		Зеленим серија повлака 	Десном исто као и барјачићима
9	„НАЗАД” и „НАЛЕВО КРУГ”	Црвени и бели испружити удесно и померати к себи и од себе		Црвеним махати доле и горе 	

Редни број	Значење сигнала	НАЧИН ДАВАЊА СИГНАЛА			
		Барјачићима		Светлом	Рукама
1	2	3	4	5	6
10	„ДЕСНО” („ЛЕВО”)	Црвени подићи вертикално, а бели хоризонтално у правцу којим се треба кретати и држати непомично		Зеленим направити круг испред себе и руку са лампом испружити у правцу кретања 	Рукама исто. Лева рука означава лево, а десна десно
11	„ВРСТА”	Црвени и бели подићи вертикално изнад главе и махати улево и десно		Зеленим непомично – дуготрајно 	Обема исто као и барјачићима
12	„ЛИНИЈА ВОДНИХ КОЛОНА”	Бели подићи десно у висини рамена		Белим тачкица и дуготрајно 	Десном исто као и барјачићима
13	„ЛИНИЈА ЧЕТНИХ КОЛОНА”	Бели подићи десно у висини рамена, спустити и поново подићи		Белим тачкица, дуготрајно и тачкица 	Десном исто као и барјачићима
14	„КОЛОНА”	Црвени држати вертикално изнад главе, а бели хоризонтално у висини рамена и правити са њим кругове		Зеленим махати лево и десно 	Исто као и барјачићима
15	„СТОЈ”	Црвени подићи вертикално и држати непомично док се команда не изврши		Црвеним махати лево и десно испред себе 	Десну подићи увис и нагло спустити

НАПОМЕНА: Сигнали се дању дају барјачићима и рукама, а ноћу батеријском лампом или другим сигналним средствима.

Барјачић је беле или црвене боје, димензија 45 x 40 cm постављен на штап од 90 cm. Лице које предаје и лице које прима сигнал окренути су једно према другом.

Ради упозорења људства пре сваке команде сигналом, даје се сигнал: „Пажња”. Уколико се за извршење неке радње даје више сигнала, тада се сигнал „ПАЖЊА” даје само у почетку.

Команде се могу дати једним сигналом и комбинацијом више сигнала.